

**T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET
BAĞIMLILIĞI İLE DÜRTÜSELLİK VE OBSESİF
BELİRTİLERİN İNCELENMESİ**

**Nagihan OSMANOĞLU
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Birim Sungu TALU**

İstanbul, 2016

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET
BAĞIMLILIĞI İLE DÜRTÜSELLİK VE OBSESİF
BELİRTİLERİN İNCELENMESİ

Nagihan OSMANOĞLU
124102108

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Birim Sungu TALU

İstanbul, 2016

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 124102108
Öğrenci Adı Soyadı	: Nagihan OSMANOĞLU
Anabilim Dalı	: Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Birim Sungu TALU
Tezin Başlığı	: Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı İle Dürtüsellik ve Obsesif Belirtilerin İncelenmesi

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 26.02.2016	Saati	: 9:00
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUGU			
☒ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.			
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (<i>en fazla 3 ay</i>)			
☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDDEDİLMESİ kararı alınmıştır.			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☒ Değişmedi. ☐ Değişti.		
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☐ OY BİRLİĞİ ile REDDEDİLMİŞTİR.			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Yrd. Doç. Dr. Birim Sungu TALU	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Barış ÖNEN ÜNSALVER	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Oğuz TAN	

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR
ETİK KURULU BAŞKANLIĞI

SAYI: B.08.6.YÖK.2.ÜS.0.05.0.06 /2015 /169

18 Ağustos 15

Sayın Yrd. Doç. Dr. Birim Sungu Talu
(Nagihan Osmanoğlu)

Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'nun 14 Ağustos 2015 tarihinde, 10 No.lu toplantısında değerlendirmeye almış olduğu "İnternet Bağımlılığı Olan Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Dürtüsellik ve Obsesif Belirtilerinin İncelenmesi" adlı araştırma projenizin etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Yrd. Doç. Dr. Cumhuri TAŞ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik
Kurulu Başkanı

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ile Dürtüsellik ve Obsesif Belirtilerin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

26.02.2016

Nagihan OSMANOĞLU

ÖNSÖZ

Bu çalışma “Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ile Dürtüsellik ve Obsesif Belirtilerin İncelenmesi” amacıyla yapılmıştır.

Bu araştırmanın her aşamasında yakın desteğini eksik etmeyen, her zaman motive eden, cesaretlendiren, bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Birim Sungu Talu’ya tüm içtenliğimle teşekkürlerimi sunarım.

Manevi desteklerini hiç bir zaman esirgemeyen annem Ayşe Osmanoğlu’na, babam Kemal Osmanoğlu’na kardeşlerim, Şükriye Osmanoğlu, Eyüp Osmanoğlu, Tuğba Osmanoğlu, Büşra Osmanoğlu, kuzenim Fatma Özbekler’e arkadaşlarım Suna Gerçek ve Özge Öztel’e tüm içtenliğimle teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca araştırmanın her aşamasında vermiş olduğu değerli fikirleri ve desteğinden dolayı kuzenim Arş. Gör. Evren Ersoy’a ve kardeşim Dr. Murat Osmanoğlu’na tüm içtenliğimle teşekkürlerimi sunarım.

Nagihan OSMANOĞLU

Şubat, 2016

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ÖZET.....	xi
ABSTRACT	xii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
1.1. PROBLEM	1
1.2. PROBLEM CÜMLESİ	3
1.3. ALT PROBLEMLER	3
1.4. ÖNEM.....	4
1.5. VARSAYIMLAR	5
1.6. SINIRLILIKLAR	5
1.7. TANIMLAR.....	5
İKİNCİ BÖLÜM	7
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. BAĞIMLILIK	7
2.1.1. Bağımlılığı Çeşitleri	8
2.1.1.1. Madde Bağımlılığı	8
2.1.1.2. Davranışsal Bağımlılıklar	8
2.2. İNTERNET BAĞIMLILIĞI.....	9
2.2.1. İnternet Bağımlılığı Kriterleri	9
2.2.1.1. <i>Young İnternet Bağımlılığı Kriterleri</i>	10
2.2.1.2. <i>Goldberg ’ün İnternet Bağımlılığı Kriterleri</i>	10
2.2.1.3. <i>Griffiths ’in İnternet Bağımlılığı Unsurları</i>	12
2.2.1.4. <i>Suler İnternet Bağımlılığı Tanı Kriterleri</i>	13
2.2.1.5. <i>Beard ve Wolf’un İnternet Bağımlılığı Kriterleri</i>	14

2.2.1.6.	<i>Shapira ve Arkadaşlarının İnternet Bağımlılığı Kriterleri</i>	15
2.2.1.7.	<i>Ko ve Arkadaşlarının İnternet Bağımlılığı Tanı Kriterleri</i>	16
2.2.1.8.	<i>DSM- V'e Göre İnternet Oyun Bağımlılığı Tanı Kriterleri</i>	18
2.2.2.	İnternet Bağımlılığını Açıklayan Kuramsal Yaklaşımlar	19
2.2.2.1.	<i>Young Dört Kategori Kuramı</i>	19
2.2.2.2.	<i>Grohol'ün Patolojik İnternet Kuramı Modeli</i>	20
2.2.2.3.	<i>Sosyal Beceri Eksikliği Kuramı</i>	20
2.2.2.4.	<i>Bilişsel Davranışçı Kuram</i>	21
2.2.2.5.	<i>Nörobiyolojik Kuram</i>	21
2.2.2.6.	<i>Suler'in İnternet Bağımlılığı Kuramı</i>	22
2.2.2.7.	<i>Kültürel Mekanizma Kuramı</i>	23
2.2.3.	İnternet Bağımlılığında Rol Oynayan Diğer Etkenler	23
2.2.4.	İnternet Bağımlılığının Olumsuz Sonuçları	25
2.2.5.	İnternet Bağımlılığının Tedavisi	25
2.2.5.1.	Farmakoterapi	25
2.2.5.2.	Psikoterapi	26
2.3.	DÜRTÜSELLİK	28
2.3.1.	Dürtüselliğin Nörobiyolojisi	29
2.3.2.	Dürtüselliğin Değerlendirilmesi.....	29
2.3.2.1.	Öz bildirim Ölçekleri	30
2.3.2.2.	Davranışsal Ölçümler	30
2.3.2.3.	Elektrofizyolojik çalışmalar.....	31
2.3.3.	Dürtüselliğin İlişkisi Olduğu Psikolojik Rahatsızlıklar	31
2.4.	OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUK	32
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		35
YÖNTEM.....		35
3.1.	ARAŞTIRMANIN MODELİ	35
3.2.	EVREN VE ÖRNEKLEM.....	35
3.3.	VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	35

3.3.1.	Kişisel Bilgi Formu (KBF)	36
3.3.2.	İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ).....	36
3.3.3.	Barratt Dürtüsellik Ölçeği-11 (BDÖ-11)	37
3.3.4.	Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği	38
3.4.	VERİLERİN TOPLANMASI.....	39
3.5.	VERİLERİN ANALİZİ	39
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM		41
BULGULAR VE YORUM.....		41
4.1.	GRUBUN GENEL YAPISINA İLİŞKİN BULGULAR	41
4.2.	ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	43
4.2.1.	Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeği ile Barratt Dürtüsellik Ölçeğinin Alt Ölçeklerine İlişkin Bulgular	43
4.2.1.1.	Öğrencilerin Dikkat Eksikliği Dürtüsellliği Alt Ölçeğine Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular	44
4.2.1.2.	Öğrencilerin Motor Dürtüsellliği Dürtüsellliği Alt Ölçeğine Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular	44
4.2.1.3.	Öğrencilerin Plan Yapamama Dürtüsellliği Alt Ölçeğine Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular	45
4.2.1.4.	Öğrencilerin Barratt Dürtüsellik Toplam Puanına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular	46
4.2.2.	Barratt Dürtüsellik Ölçeğine Göre Dürtüsellliği Olan Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular.....	46
4.2.3.	Öğrencilerde İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanları ile Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin Alt Ölçeklerine İlişkin Bulgular	48
4.2.3.1.	Öğrencilerin Kontrol Etme Alt Ölçeği Puanlarına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular	48
4.2.3.2.	Öğrencilerin Temizlik Alt Ölçeği Puanlarına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular	49
4.2.3.3.	Öğrencilerin Yavaşlık Alt Ölçeği Puanlarına Göre İnternet Bağımlılığına İlişkin Bulgular	50

4.2.3.4. Öğrencilerin Kuşku Alt Ölçeği Puanlarına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular	51
4.2.3.5. Öğrencilerin Ruminasyon Alt Ölçeği Puanlarına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular	52
4.2.3.6. Öğrencilerin Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği Toplam Puanına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular	53
4.2.4. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre İnternet Bağımlılığına İlişkin Bulgular.....	54
4.2.5. Öğrencilerin Sigara Kullanımına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular	55
4.2.6. Öğrencilerin Alkol Kullanımına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular	55
4.2.7. Öğrencilerin Madde Kullanmasına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular	56
4.2.8. Öğrencilerin Psikiyatrik Tanısına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular	56
4.2.9. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular	57
4.2.10. Öğrencilerin Kaldığı Yere Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular	57
4.2.11. Öğrencilerin Aile Durumuna Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular	58
4.2.12. Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular	58
4.2.13. Öğrencilerin Çocukluktaki Sorunlu Davranışına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular.....	59
4.2.14. Öğrencilerin Çocukluktaki Psikiyatrik Sorununa Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular.....	59
BEŞİNCİ BÖLÜM	61
TARTIŞMA, SONUÇ, VE ÖNERİLER	61
TARTIŞMA	61
SONUÇLAR	71
ÖNERİLER.....	75

KAYNAKLAR	77
EKLER.....	90
ÖZGEÇMİŞ.....	102

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

APA: American Psychological Association

BIS: Barratt Impulsivity Scale

BDÖ: Barratt Dürtüsellik Ölçeği

DSM: Diagnostic And Statistical Manual Of Mental Disorders-Mental bozuklukların tanımsal ve sayımsal el kitabı

CAGE: Cut Down, Annoy, Guilt, Eye Opener

DEHB: Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu

IAS: Internet Addiction Scale

ICD: International Statistical Clasification of Diseases and Related Healt Problems- Uluslararası Hastalık Sınıflandırma Kitapçığı

İB: İnternet Bağımlılığı

İBÖ: İnternet Bağımlılık Ölçeği

KBF: Kişisel Bilgi Formu

MMPI: Minnesota Multiphasic Personality Inventory

MOCI: Maudsley Obsessive Compulsive Inventory

MOKÖ: Maudsley Obsesif-Kompulsif Ölçeği

OKB: Obsesif-Kompulsif Bozukluk

RİK: Riskli İnternet Kullanımı

SCL-90-R: Symptom Checklist-Revised

SPSS: Statistical Packages for the Social Sciences

WHO: World Healt Organization - Dünya Sağlık Örgütü

YDQ: Diagnostic Questionnaire for Internet Addiction

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Barratt Dürtüsellik Ölçeği Alt Ölçekleri, Soru Sayısı ve Soru Numaraları.....	38
Tablo 2. Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği Alt Ölçekleri, Soru Sayısı ve Soru Numaraları.....	39
Tablo 3. Öğrencilerin Bazı Değişkenler İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	41
Tablo 4. İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Puan Kümeleri İçin Frekans Ve Yüzde Değerleri ..	43
Tablo 5. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Dikkat Eksikliği Dürtüselligi Alt Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	44
Tablo 6. İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Motor Dürtüselligine Alt Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	44
Tablo 7. Motor Dürtüselligi Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	45
Tablo 8. İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Plan Yapamama Dürtüselligi Alt Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	45
Tablo 9. İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Barratt Dürtüsellik Ölçeği Toplam Puanına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	46
Tablo 10. Barrat Dürtüsellik Ölçeği Dikkat Dürtüselligi Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları	46
Tablo 11. Barrat Dürtüsellik Ölçeği Motor Dürtüselligi Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları	47
Tablo 12. Barrat Dürtüsellik Ölçeği Plan Yapamama Dürtüselligi Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları.....	47
Tablo 13. Barrat Dürtüsellik Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları	48
Tablo 14. İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Öğrencilerin Kontrol Etme Alt Ölçeği Puanlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	48

Tablo 15.Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin Kontrol Etme Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	49
Tablo 16.İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Öğrencilerin Temizlik Alt Ölçeği Puanlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	49
Tablo 17.Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin Temizlik Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	50
Tablo 18.İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Öğrencilerin Yavaşlık Alt Ölçeği Puanlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	50
Tablo 19.Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin Yavaşlık Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	51
Tablo 20.İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Öğrencilerin Kuşku Alt Ölçeği Puanlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	51
Tablo 21.Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği Ölçeğinin Kuşku Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	52
Tablo 22.İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Ruminasyon Alt Ölçeği Puanlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	52
Tablo 23.Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin Ruminasyon Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	53
Tablo 24.İnternet Bağımlılığı Ölçeği Öğrencilerin Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği Toplam Puanına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	53
Tablo 25.Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği Ölçeğinin Maudsley Toplam Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	54
Tablo 26.İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Sigara İçmesine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları.....	54
Tablo 27.İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Sigara Kullanımına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları.....	55

Tablo 28. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Alkol Kullanımına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları.....	55
Tablo 29. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Madde Kullanımına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları.....	56
Tablo 30. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Psikiyatrik Tanısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları.....	56
Tablo 31. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları.....	57
Tablo 32. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Kaldığı Yere Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları.....	57
Tablo 33. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Aile Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları.....	58
Tablo 34. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları.....	58
Tablo 35. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Çocukluktaki Sorunlu Davranışına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları	59
Tablo 36. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Çocukluktaki Psikiyatrik Sorununa Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları	59

(OSMANOĞLU, Nagihan, Yüksek Lisans, İstanbul, 2016)

Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ile Dürtüsellik ve Obsesif Belirtilerin
İncelenmesi

ÖZET

Sunmuş olduğu olanaklardan dolayı internet son yıllarda hızla yaygınlaşmakta ve kullanım alanlarının genişlemektedir. Bununla birlikte, bu durum özellikle ergenler arasında internet bağımlılığı olarak adlandırılan psikolojik problemlere sebep olmaktadır.

Bu bağımlılıkla mücadele edilebilmesi için yaygınlığının ve ilişkili olduğu değişkenlerin bilinmesi önemli hale gelmiştir. Bu çalışmayla, internet bağımlılığı ile dürtüsellik ve obsesif belirtiler arasındaki ilişki incelenmiştir.

Çalışma Üsküdar Üniversitesinden random yöntemiyle seçilmiş, yaşları 17 ile 30 arasında değişen 218 öğrenciye uygulandı. Öğrenciler danışman ve araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu, Nichols ve Nicki (2004) tarafından geliştirilen İnternet Bağımlılığı Ölçeği (Internet Addiction Scale), Barratt Dürtüsellik Ölçeği-11 (BDÖ-11) ve Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği (MOKÖ) kullanılarak incelendi.

Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %7.79'unun internet bağımlısı olduğu ve %5.96 nin riskli internet kullanımı kriterlerini sağladığı gözlemlendi. İBÖ puanları ile BDÖ-11 motor alt ile arasında, ve İBÖ puanları ile MOKÖ alt ölçekleri ve ölçek toplam puanları arasında da pozitif bir ilişki bulunmuştur. Öte yandan, İBÖ puanları ile cinsiyet, kardeş sayısı, alkol, sigara ve madde kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı gözlemlendi.

Anahtar kelimeler:İnternet bağımlılığı, dürtüsellik, obsesif belirtiler, bağımlılık

(OSMANOĞLU, Nagihan, Master Degree, Istanbul, 2016)

Screening The Relationship Between Internet Addiction, and Impulsivity and Obsessive
Symptoms On University Students

ABSTRACT

Internet has rapidly become prevalent due to the facilities it possess, and the areas in which it is used have broadened over the last years. However, this situation causes some psychological problem, named as ‘internet addiction’, especially among adolescents. To determine the extensity of internet addcition and to identify the parameters associated with it has become essential to contend with this addiction. To this aim, the relationship between internet addiction, impulsivity and obsessive compulsive was investigated through this work.

This study was applied to randomly chosen 218 students in 17-30 age from Uskudar University. The students were viewed using Personal Data Form created by the counsellor and the researcher, Internet Addiction Scale (IAS) developed by Nichols ve Nicki (2004), the Barratt Impulsiveness Scale-11 (BIS-11), and The Maudsley Obsessive Compulsive Inventory (MOCI).

According to the results, %7.79 of them showed internet addiction, and %5.96 met the criteria for risky internet use. It was found that IAS score is significantly associated with BIS-11 subscale score of Motor Key, and there is a positive correlation between IAS score and MOCI subscales scores and total scores. On the other hand, it was observed that there are no meaningful relationships between internet addiction and the gender, the number of siblings, smoking, and the use of alcohol and substance.

Keywords: Internet addiction, impulsivity, obsessive symptoms, addiction

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. PROBLEM

İnternet, dünyanın farklı coğrafi mekânlarında bulunan bilgisayarların birbirine bağlanarak oluşturdukları ve milyonlarca kullanıcının aynı ya da farklı zamanlarda kullandığı bir iletişim ağı olarak tanımlanmaktadır (Yalçın, 2003). Bütün dünyayı saran ve dünyanın herhangi bir yerinden mobil iletişim araçları ya da bilgisayar aracılığı ile kolayca erişilebilen bu ağ, kendisine bağlanabilen tüm araçlara muazzam bir bilgi birikimi ve iletişim olanağı sunmaktadır. Artık her birey internet sayesinde ihtiyaç duyduğu bilgiye rahatça erişebilmekte ve dünyanın herhangi bir yerinde bulunan insanlara kolay bir şekilde ulaşabilmektedir (Gönül, 2002).

Başlangıçta veri paylaşımı amacıyla tasarlanan internet günümüzde birçok farklı alanda kullanılmaktadır. Elektronik posta aracılığı ile dünyanın herhangi bir yerindeki insanlarla haberleşmek, dünyada neler olup bittiğini anında öğrenmek, video konferanslar yapmak, dünya çapındaki veri tabanları ve kütüphanelere erişebilmek, müzik dinlemek, film izlemek, alışveriş yapmak ya da bankacılık işlemlerini gerçekleştirmek internetin insanların hayatlarına kattığı kolaylıklardan sadece birkaçını oluşturmaktadır (Esen ve Siyez, 2011). Bunların yanı sıra internet; kullanıcılarına günlük hayatlarında geliştiremedikleri sosyal bağları kurabildikleri, kendilerini istedikleri biçimde belki de abartarak sunabildikleri, ve daha az riskli olması dolayısıyla hiç tanımadıkları insanlarla duygu ve düşüncelerini daha rahat paylaşabildikleri bir ortam sunmaktadır (Yılmaz, 2010).

Günümüzde insanlara sunmuş olduğu kolaylıklardan ve olanaklardan dolayı popülerliği artmış ve internet hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olmuştur (Chou ve ark., 2005). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2014 verilerine göre 16-74 yaş aralığındaki bireylerde internet kullanım oranı 2013'te %48,9 iken 2014'te %53,8'e yükselmiştir. Erkeklerde internet kullanım oranı %63,5 iken kadınlarda %44,1 olarak açıklanmıştır. İnternet kullanımı en yüksek olduğu yaş aralığı 16-24 olarak belirlenmiştir.

İnsanların bir kısmı ihtiyacı kadar internet kullanırken, bir kısmı ihtiyacı olandan fazla kullanarak kendini sınırlandıramamaktadır (Gönül, 2002). İnternetin bilinçsiz ya da aşırı kullanılması sonucunda fiziksel ya da psikolojik çeşitli sorunlar ortaya çıkabilmektedir (Muslu ve Bolışık, 2009). Bunlar ruhsal sağlığın bozulması, emosyonel huzursuzluk, antisosyal davranışlar, hiperaktivite, yalnızlık ve depresyon gibi ruhsal sıkıntılar olabileceği gibi (Parker ve ark., 2013; Eijnden ve ark., 2008; Beranuy ve ark., 2009; Kim ve Davis, 2009; Caplan, 2003); gerçek ilişkiler yaşayamama, yalnızlık ve sosyal izolasyon gibi sosyal bağlamda sıkıntılar da olabilmektedir (Engelberg ve Sjöberg, 2004; Chou ve ark., 2005). Bunlara immun sistemin bozulması, obezite, uykusuzluk, sırt ağrıları, öz bakımda bozulma gibi fiziksel sıkıntılar da eklenebilir (Beranuy ve ark., 2009; Far ve ark., 2014).

Yukarıda sayılan tüm bu olumsuz sonuçlara rağmen, yine de birey kendini internetin aşırı kullanımdan uzak tutamamakta, ve bu durum psikiyatrik bir rahatsızlık olarak kabul edilen internet bağımlılığına dönüşebilmektedir. İnternetin artık hayatın içinde her alanda kullanılması ve her geçen gün kullanımının yaygınlaşmasından dolayı internet bağımlılığının daha iyi tanınması ve yaygınlığının belirlenmesi önemli hale gelmektedir. İnternet bağımlılığı; internetin aşırı kullanılması, kullanma isteğinin engellenememesi, internet olmadığında olumsuz duygular oluşması; ayrıca sosyal, aile ve iş yaşamında problemlere yol açması ile oluşan bir klinik rahatsızlıktır (Griffiths, 2000; Young, 1996; 1997; 2007). Bu kavram ilk kez Goldberg (1996) tarafından madde bağımlılığı kriterleri dikkate alınarak internetin kullanım süresinin artması, sosyal, iş ve işlevsel alanlarda sorunların oluşması olarak tanımlanmıştır. Buna ek olarak Griffiths (1998) de internet bağımlılığını chat, e-posta, bültenler, oyunlarla internetin iletişim ortamına girme ve yüz yüze iletişimin olmaması yönüyle değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Young (1999) 'internet bağımlılığı' yerine, problemlerle internet kullanımı kavramını kullanmayı tercih etmiş ve 'patolojik kumar oynama' kriterlerinden yola çıkarak farklı bir tanımlama yapmıştır. Ayrıca Young (1999) internet bağımlılığında günlük işlemlerin aksamasına, sosyal hayatta sorunlar oluşmasına ve internet kullanılmadığında oluşan huzursuzluğa dikkat çekmiştir.

Scherer (1997), Teksas Üniversitesi'nde eğitim gören 531 öğrenci üzerinde internet bağımlılığı üzerine bir çalışma yapmış ve katılımcıların %13'ünün internet bağımlısı olduğunu tespit etmiştir. 2012'de Türkiye'de Balcı ve Gülnar tarafından 953 öğrenci üzerinde yapılan benzer bir çalışmada bu oran %23.2 olarak bulunmuştur.

İnternete rahatça ulaşabilmeleri, üzerlerinde belirli bir kontrol mekanizmasının olmaması, eğitimleri için interneti kullanmaları ve sosyal etkileşim gibi sebeplerden dolayı diğer bireylere göre özellikle öğrenciler internet bağımlılığının gelişebileceği riskli gruplar olarak görülmektedir (Kuss ve ark., 2013; Young, 2004; Parker ve ark., 2013; Tsai ve ark., 2009). Özellikle okul çağındaki gençlerde aşırı internet kullanımının, öğrencilerin psikolojik ve bedensel gelişimleri ile sosyal ilişkileri üzerinde olumsuz sonuçlar doğurduğu ve bu durumun onların akademik başarılarını düşürdüğü söylenebilir (Cengizhan, 2005). Bu yüzden genellikle internet bağımlılığı üzerine yapılan çalışmalarda araştırma grubu öğrenciler olarak tercih edilmektedir. Bu çalışmada internet bağımlılığı için risk grubu olarak görülen dünyada ve ülkemizde internet kullanım oranları diğer yaş gruplarına göre anlamlı derecede yüksek olan üniversite öğrencilerinde dürtüsellik ve obsesif belirtilerin internet bağımlılığıyla ilişkisi ele alınacaktır.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Araştırmanın problem cümlesi “Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ile dürtüsellik ve obsesif belirtiler arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?”.

1.3. ALT PROBLEMLER

1. Öğrencilerin internet bağımlılığı ile dürtüsellik arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Öğrencilerin internet bağımlılığı ile obsesif belirtiler arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Öğrencilerin internet bağımlılığı ile;
 - a. cinsiyet

- b. sigara kullanımı
- c. alkol kullanımı
- d. psikiyatrik tanı
- e. çocukluktaki sorunlu davranış
- f. çocukluktaki psikiyatrik sorun

değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4. ÖNEM

Günümüzde internetin insan hayatına kazandırdığı yenilik ve kolaylıklardan dolayı internet kullanımı dünya genelinde yaygınlaşarak artmakta, hatta günlük hayatın sorunsuz akışı için zorunlu bir araç haline gelmektedir. Bireyler alışveriş, banka işlemleri, mesaj alışverişi, haber takibi gibi gündelik aktiviteler için interneti kullandığı gibi seyahat planlaması, ev kiralama, vb gibi daha genel durumlar için de interneti kullanmaktadır. Artık internet çoğu internet kullanıcısı tarafından gerekli ve önemli hatta hayatın ayrılmaz bir parçası olarak görülmektedir (Bayraktutan, 2005).

Çok farklı amaçlar için kullanılmakta olan internet, insanlara yaşamlarında birçok fayda sağlamanın yanında; son zamanlarda bu alanda yapılan araştırmalara göre internetin aşırı ve sağlıksız kullanımı insanın fiziksel ve ruhsal sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir (Davis, 2001; Davis ve ark., 2002; Gönül, 2002; Lin ve Tsai, 2002; Morahan-Martin ve Schumacher, 2000; Shapira ve ark., 2003). Bu bağlamda Chou ve Hsiao (2000), internet kullanımındaki artışın gerçek hayatta sosyal ilişkilere ayrılan zamanı ve yüz yüze ilişkileri azaltarak bireylerin yalnızlıklarını artırdığını tespit etmişlerdir. İnternetin aşırı kullanılması ile oluşan internet bağımlılığı her yaştan ve gruptan bireyin ortak problemi olmasına rağmen, bağımlıların çoğunu erkekler ve gençler oluşturmaktadır (Gonzalez, 2002). Alanyazın incelendiğinde, Türkiye’de internet bağımlılığının özellikle 2000’li yılların başından itibaren araştırmacıların dikkatini çekmeye başladığı görülecektir

(Esen ve Siyez, 2011). Alanda yapılan çalışmalarda internet bağımlılığı ile depresyon (Özcan ve Buzlu, 2007; Üneri ve Tanıdır, 2011; Şenormancı ve ark., 2013), DEHB (Alaçam, 2012; Odabaşoğlu ve ark., 2007), anksiyete (Batıgün ve Kılıç, 2011; Çam ve Nur, 2015) gibi psikolojik bozukluklarla arasındaki ilişki incelenmiştir.

Ülkemizde psikolojik rahatsızlıklarla internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı sayıda çalışma yapıldığı için internet bağımlılığı ile dürtüsellik ve obsesif belirtiler arasındaki ilişkinin incelenmesi konulu çalışmamızın alan çalışmalarına bu anlamda katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. VARSAYIMLAR

Bu araştırmanın temel varsayımları şunlardır.

- Örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.
- Katılımcıların araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına samimiyetle doğru yanıtladıkları varsayılmaktadır.

1.6. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

- 2015-2016 yılı İstanbul ilindeki Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerle sınırlıdır.
- İnternet Bağımlılığı Ölçeği, Barrat Dürtüsellik Ölçeği, Maudsley Obsesyon Kompulsif Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu'ndan elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.7. TANIMLAR

İnternet: Dünyanın farklı coğrafi mekânlarında bulunan bilgisayarların birbirine bağlanarak oluşturdukları ve milyonlarca kullanıcının aynı ya da farklı zamanlarda kullandığı bir iletişim ağı olarak tanımlanmaktadır (Yalçın, 2003).

İnternet Bağımlılığı: İnternetin aşırı kullanma isteği ve bu isteğin önüne geçilememesi, internete bağlı olmadan geçirilen zamanın önemini yitirmesi, yoksun kalındığında aşırı sinirlilik hali ve saldırganlık olması ve kişinin iş, sosyal ve aile hayatının giderek bozulması olarak tanımlanabilir (Young, 2004).

Dürtüsellik: Dürtüsellik; ya da İngilizce ifadesiyle “impulsivity” istemli olarak verilen cevabı erteleme ya da keleme güçlüğü, kısa yanıt eşiği, derinlemesine düşünme eksikliği (lack of reflection) ve dikkat sorunları gibi çeşitli bilişsel ve davranışsal eğilimler olarak tanımlanmaktadır (Ho ve ark., 1999).

Obsesyon: İstenmeden gelen, uygunsuz olarak yaşanan ve belirgin anksiyete ya da sıkıntıya neden olan, yineleyici düşünce, hayal ve dürtüler (impuls) olarak tanımlanır (APA, 2000).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. BAĞIMLILIK

Bağımlılık kavramı ilk olarak 1964 yılında WHO tarafından “dependence (bağımlılık)” kelimesiyle literatüre girmiştir. Madde bağımlılığı ve alışkanlıklara dayalı bağımlılık için kullanılan bu kavram fiziksel ve psikolojik bağımlılık olmak üzere iki başlıkla tanımlanmıştır. ICD, bağımlılığı; bireyin bağımlı olduğu madde ya da davranışın diğer madde ya da davranışları karşısında çok büyük üstünlük kazanması, ve psikolojik, davranışsal ve zihinsel vaka sınıflarına dahil olması şeklinde tanımlamıştır (WHO, 2015).

Egger ve Rauterberg (1996) bağımlılığı, bir madde ya da davranışı kullanmayı bırakamama ya da kullanmayı kontrol edememe olarak tanımlamıştır. Young ve arkadaşları (2011) ise bireyin fiziksel, sosyal, ruhsal, zihinsel ve finansal sağlığı üzerinde yıkıcı sonuçları olduğu halde belirli bir aktivite ya da madde kullanımına ilişkin ‘alışkanlığa bağlı dürtü’ şeklinde tanımlamışlardır.

Amerikan Psikiyatri Birliği tarafında geliştirilen Mental Bozuklukların Teşhisi ve İstatistiği El Kitabında (DSM) bağımlılık aşağıdaki şekilde ele alınmıştır:

- DSM-I (1952)’de alkol ve uyuşturucu bağımlılığı alt başlığıyla sunulmuş
- DSM-II (1968)’de alkol ve uyuşturucu bağımlılığını düzenleyerek sosyopatik kişilik rahatsızlıklarından biri olarak tanımlanmış ve kişilik bozuklukları başlığı altında sunulmuş
- DSM-III (1980)’te madde kullanım bozuklukları başlığı altında alkol ve uyuşturucu bağımlılığı sunulmuş
- DSM- IV (1994)’te madde ile ilgili bozukluklar ve madde kullanım bozukluğu kategorisinde madde bağımlılığı olarak adlandırılmış ve bunun yanında patolojik kumar oynama dürtü kontrol bozukluğu olarak sunulmuş

- DSM-V (2014)'te madde kullanımı ve bağımlılık bozuklukları başlığı altında madde ile ilişkili olmayan bağımlılıklar alt başlığında kumar oynama bozukluğu ifadesini davranışsal bozukluk olarak sunulmuş ayrıca kafein kullanım bozukluğu ve internet oyunları kullanım bozukluğu da birer bağımlılık olarak sunulmuştur.

2.1.1. Bağımlılığı Çeşitleri

Bağımlılık madde bağımlılığı ve davranışsal bağımlılık olmak üzere iki başlıkta ele alınmaktadır.

2.1.1.1. Madde Bağımlılığı

Bağımlılık denince akla ilk önce gelen madde bağımlılığı DSM- IV'te bireyin madde kullanımı sonucunda ortaya çıkacak olan zihinsel, davranışsal ve psikolojik semptomları bilmesine rağmen o maddeyi kullanmaya devam etmesi olarak ifade edilmektedir. Buna ek olarak madde kullanım özellikleri; tolerans, yoksunluk ve kompulsif madde alımı davranışıyla sonuçlanan madde kullanım şekli olarak sıralanabilmektedir (APA, 2000).

2.1.1.2. Davranışsal Bağımlılıklar

Kumar, seks, alışveriş ve teknolojik bağımlılıklar gibi kimyasal olmayan bağımlılıklar davranışsal bağımlılık olarak değerlendirilmektedir (Arısoy, 2009). Ayrıca medya bağımlılığı, televizyon bağımlılığı, cep telefonu bağımlılığı, bilgisayar ve internet bağımlılığı da bu başlık altında değerlendirilmektedir (Griffiths, 1999).

Griffiths (1999) bireylerin madde bağımlılıklarına benzer olarak davranışsal bağımlılıkların da zihinsel meşguliyeti, duygu durum değişkenliği, tolerans, yoksunluk, çatışma ve tekrarlama gibi özellikleri taşıdığını düşünmektedir.

2.2. İNTERNET BAĞIMLILIĞI

İnternet bağımlılığı, internetin aşırı kullanım isteğinin önüne geçilememesi, kullanım süresinin kontrol edilememesi, internette geçirilen zamanın giderek artması, internete bağlı olunmadığında aşırı sinirliliğin ve saldırganlığın ortaya çıkması ayrıca kişinin sosyal ve iş yaşantısının zamanla bozulması olarak tanımlanmaktadır (Young, 1998, 2004).

İnternet bağımlılığı kavramı ilk olarak Psikiyatrist Ivan Goldberg tarafından kullanılmıştır. DSM- IV'ün katılığını göstermek amacıyla 1995 yılında bazı bağımlılık kriterlerini “İnternet Bağımlılığı Bozukluğu” olarak düzenleyip meslektaşlarına e-postayla göndermiş ve meslektaşlarından bu bağımlılığa uygun belirtiler gösterdiklerine ve kendisinden yardım beklediklerine dair geri bildirimler almıştır (Ekici, 2002).

Goldberg ile literatüre giren bu kavram araştırmacılar ve klinisyenler tarafından farklı şekillerde kullanılmıştır. Young (1996) “Internet Addiction (İnternet Bağımlılığı)” terimini, Caplan (2002) “Problematic Internet Use (Problemlı İnternet Kullanımı)” terimini, Davis (2001) “Pathological Internet Use (Patolojik İnternet Kullanımı)” terimini, Greenfield (1999) ise “Compulsive Internet Use (Kompulsif İnternet Kullanımı)” terimini kullanmayı uygun görmüştür. Goldberg ve Young ilk zamanlar “İnternet Bağımlılığı (Internet Addiction)” terimini kullanmış olsalar da sonradan daha klinik bir kavram olması sebebiyle “Patolojik İnternet Kullanımı (Pathological Internet Use)” terimini kullanmayı tercih etmişlerdir (Günüç, 2009).

2.2.1. İnternet Bağımlılığı Kriterleri

Alanda çalışma yapan araştırmacılar ve klinisyenler internet bağımlılığının tanı kriterleri üzerinde tam bir uzlaşma sağlayamamışlardır. Bu bölümde klinisyen ve araştırmacıların birkaçının internet bağımlılığı tanı kriterleri yer almaktadır.

2.2.1.1. Young İnternet Bağımlılığı Kriterleri

Young (1996), DSM- IV'te bulunan "Dürtü Kontrol Bozuklukları" başlığı altında yer alan "Patolojik Kumar Oynama" kriterlerinden faydalanarak internet bağımlılığı için aşağıdaki kriterleri oluşturmuş ve bu kriterlerden en az beş tanesini taşıyan kişileri internet bağımlısı olarak nitelendirmiştir:

- 1) İnternetle ilgili aşırı zihinsel uğraş,
- 2) Doyuma ulaşmak için internete bağlı kalma süresinde artışa ihtiyaç duyma,
- 3) İnternet kullanımını azaltmaya ya da bırakmaya yönelik başarısız girişimlerde bulunma,
- 4) İnternet kullanımının azaltılması durumunda yoksunluk ve huzursuzluk belirtilerinin oluşması,
- 5) Başlangıçta planlanmış olandan daha uzun süre internete bağlı kalma,
- 6) İnternetin aşırı kullanılması yüzünden okul, iş, aile ya da arkadaş çevresiyle sorunlar yaşama,
- 7) İnternet kullanım süresi ile ilgili aile üyelerine, terapisteye ya da başkalarına yalan söyleme
- 8) İnterneti sorunlardan kaçmak ya da olumsuz duygulardan kaçınmak için kullanma

2.2.1.2. Goldberg'ün İnternet Bağımlılığı Kriterleri

Goldberg (1997) madde bağımlılığı tanı kriterlerini kullanarak internet bağımlılığı kriterlerini belirlemiş, ve on iki aylık bir zaman diliminde bu kriterlerden üç ya da fazlasının internet bağımlılığı teşhisi konması için yeterli olacağını belirtmiştir:

- 1) Aşağıdakilerden biriyle tanımlanan tolerans gelişimi;

- a) İstenen keyfin alınabilmesi için belirgin olarak artmış internet kullanım süresi,
 - b) Sürekli olarak aynı sürelerde internet kullanımı ile alınan keyifte azalma olması.
- 2) Aşağıda tanımlanan şekilde yoksunluk gelişmesi. Ağır ve uzun süreli internet kullanımı sonunda aşağıdakilerden en az 2 tanesinin günler içinde ortaya çıkması (1 ay içinde ortaya çıkabilir) ve kişilerin bunlardan dolayı iş, sosyal ve önemli işlevsel alanlarda sıkıntı yaşamaları.
- a) Psikomotor ajitasyon,
 - b) Bunaltı,
 - c) İnternette neler olduğu hakkında takıntılı düşünceler,
 - d) İnternet hakkında fanteziler ve hayal kurma,
 - e) İsteyerek ya da istemeyerek tuşlara basma hareketi yapma,
 - f) Bu sıkıntılı durumlardan kurtulmak için internete ya da benzeri servislere bağlanma.
- 3) İnternet kullanımı genellikle planlandığından daha uzun süreler alması,
- 4) İnternet kullanımını bırakmak ya da denetim altına almak için sürekli bir istek duyma ve çabaların sürekli başarısızlıkla neticelenmesi,
- 5) İnternet ile ilgili faaliyetlere çok uzun süreler ayrılması,
- 6) İnternet kullanımı nedeniyle önemli toplumsal mesleki etkinliklerinin ya da boş zamanları değerlendirme etkinliklerinin bırakılması ya da azaltılması

- 7) İnternet kullanımını yol açtığı toplumsal, mesleki ve psikolojik sorunlara rağmen aşırı kullanıma devam edilmesi.

2.2.1.3. Griffiths'in İnternet Bağımlılığı Unsurları

Griffiths (1999) internet bağımlılığını değerlendirirken davranışsal bağımlılıkların tanı ölçütlerini kriter olarak almış ve davranış tabanlı bağımlılıkların tanı ölçülerini aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

Dikkat çekme (Salience): Belirli bir eylem kişinin yaşamında en önemli şey haline geldiğinde oluşur. Bu durum kişinin düşüncelerine, duygularına ve davranışlarına hakim olur. İnternet kullanıcıları internette değilken bile bir sonraki internet kullanacakları zamanı düşünmeleri bu ölçüt için örnek olarak verilebilir.

Ruh Hali Değişimi (Mood Modification): Bu durum, belirli bir etkinlik ile uğraşma sonucu kişinin belirttiği öznel deneyimleriyle ilgili olup, bir baş etme stratejisi olarak görülebilir. İnternete bağlandığında kişide bir canlanmanın oluşması bu ölçüt için örnek olarak verilebilir.

Tolerans (Tolerance): Öncekilere benzer etkinin oluşması için, belirli eylemin miktarının artırılma sürecidir. Bir internet kullanıcısının başlangıçta daha az sürede yaşadığı ruh haline erişebilmesi için internette geçirdiği zamanı arttırmasının gerekmesi bu ölçüt için örnek olarak verilebilir.

Yoksunluk (Withdrawal Symptoms): Bunlar belirli bir eylem devam etmediğinde ya da aniden kesildiğinde ortaya çıkan hoş olmayan duygular ya da fiziksel etkilerdir. Bir internet kullanıcısının internete girmesi engellendiğinde, kişide titreme, huysuzluk ve sinirlilik hallerinin oluşması bu ölçüt için örnek olarak verilebilir.

Çatışma (Conflict): Bağımlı kişiler ile çevresindekiler arasındaki iş, sosyal yaşam, hobi ve ilgiler ile ilgili çatışmaları ya da kişinin kendi iç çatışmalarını kapsar.

Nüks Etme (Relapse): Belirli bir etkinliğin daha önceki örüntüleriyle tekrar oluşması eğilimidir. Bu gibi durumlarda yıllar süren kaçınma ya da kontrolden sonra tekrar bağımlılığın en uç düzeyine dönülebilir.

2.2.1.4. Suler İnternet Bağımlılığı Tanı Kriterleri

Suler (1999) sağlıklı ve problemlili internet kullanımının 8 kriterle ayırt edilebileceğini öne sürmüştür:

- 1) **İnternetteki Etkinliğin Karşılıdığı İhtiyaçların Sayısı ve Türü:** Kullanıcılar fiziksel, kişisel, ya da manevi ihtiyaçları interneti kullanarak karşılamaya çalışıyor olabilir. Karşılanmaya çalışılan ihtiyaç sayısı arttıkça Karşılanmaya çalışılan ihtiyaç sayısı arttıkça internetin kullanıcı için önemi de o oranda artacaktır.
- 2) **Karşılanmamış İhtiyaçların Altında Yoksunluğun Derecesi:** Kullanıcının ihtiyaçları ne kadar bastırılır ya da inkar edilirse, kullanıcı ihtiyaçlarını karşılamak için bir o kadar daha çaba sarfedecek ve alternatif yollar arayacaktır. Ve internet genellikle bu ihtiyaçların gerçek hayatta olduğundan daha kolay karşılandığı bir yerdir.
- 3) **İnternet Aktivitesinin Türü:** İnternetteki bir tür etkinlik ne kadar çok sayıdaki niteliğe sahipse, kullanıcı interneti o kadar fazla sayıda ihtiyacını karşılamak için kullanmak isteyecektir. Değişik türdeki internet aktiviteleri etkileyişleri bakımından çok fazla çeşitlilik gösterebilirler.
- 4) **İnternetin Kullanıcının Gerçek Hayattaki İşlevselliğine Etkisi:** İnternetin aşırı kullanımı, kullanıcının sağlığını, iş performansını ve önemli ilişkilerindeki işlevselliğini etkilemiş olabilir. İnternet kullanımına bağlı bozulmuş alanların sayısı ve bozulmanın boyutu patolojinin ciddiyetini gösteren faktörler olarak değerlendirilebilir.

- 5) **Bunaltıya Dair Öznel Duygular:** Patolojik internet kullanımının uyarıcı işaretleri kullanıcının internet etkinliklerine ilişkin depresyon, hayal kırıklığı, öfke, suçluluk ve yabancılaşma duygularıdır.
- 6) **İhtiyaçlar Hakkında Bilinç Düzeyindeki Farkındalık:** Bastırılmış ihtiyaçlarını internet aracılığı ile karşılayan kişi katarsisle ilgili bir etkinlik gerçekleştirmiştir. Bu etkinlik, gerçek karşılanmamış ihtiyaç doyurulmadığı sürece sonsuza dek tekrar edilmek zorundadır. Suler (1999)'e göre bu etkinliği gösteren kişi internet etkinliklerinin altında yatan karşılanmamış ihtiyaçları bilinç düzeyinde anlamalı, bu etkinliklerle ilgili çatışma ve yoksunluğu çözmelidir.
- 7) **Deneyim Ve Dahil Olma Süreci:** İnternet kullanıcıları deneyim kazandıkça internet etkinliklerinin gerçek hayat ihtiyaçlarını doydurmadığını ve internetin cazibesinin yavaş yavaş kaybolduğunun farkına varırlar. Deneyim çoğunlukla kullanıcılara aşırı dahil olmayı gerektiren etkinliklerden kaçınmaları konusunda yardım eder.
- 8) **Gerçek Hayat Ve Sanal Hayat Arasındaki Denge ve Entegrasyon:** Sağlıklı internet kullanımı, internet etkinlikleri ile gerçek dünya ilişkilerini/etkinliklerini entegre eder. Patolojik internet kullanımı, genellikle gerçek hayattan tamamen soyutlanmış “online” diyebileceğimiz sanal dünyada yaşanan bir hayat ile sonuçlanır.

2.2.1.5. *Beard ve Wolf'un İnternet Bağımlılığı Kriterleri*

Beard ve Wolf (2001), Young tarafından ortaya konulan tanı kriterlerinin objektifliğini, güvenilirliğini ve geçerliliğini sorgulamışlar ve muğlak olduğuna kanaat getirdikleri kriterleri yeniden düzenleyerek aşağıda verilen tanı kriterlerini oluşturmuşlardır:

Aşağıdakilerden hepsi (1-5) olmak zorunda;

- 1) İnternet ile ilgili aşırı zihinsel meşguliyet
- 2) Doyumun gerçekleştirilebilmesi için artan sürelerle internet kullanma ihtiyacı
- 3) İnternet kullanımını kontrol etme, azaltma ya da durdurma konusunda başarısız girişimlerde bulunma
- 4) İnternet kullanımını azaltma ya da durdurma girişiminde bulunduğu zaman huzursuz, öfkeli, bunalmış hissetme ve sinirli olma
- 5) Gerçekte niyet edilenden daha fazla internette bulunma

Ve en azından aşağıdakilerden birinin olması;

- 1) İnternet kullanımı yüzünden önemli bir ilişki, mesleki ya da kariyer fırsatını tehlikeye sokma ya da riske atma
- 2) İnternet kullanımının boyutlarını saklamak için aile üyelerine, terapisteye ya da diğerlerine yalan söyleme
- 3) İnterneti sorunlardan, anksiyete ve depresyon gibi duygulardan kaçış olarak kullanma

2.2.1.6. *Shapira ve Arkadaşlarının İnternet Bağımlılığı Kriterleri*

Shapira ve arkadaşları (2003) internet bağımlılığını dürtü kontrol bozukluğu başlığı altında değerlendirmiş ve DSM-IV'teki "Kompulsif Satın Alma Dürtü Kontrol Bozukluğu" nu baz alarak aşağıdaki tanı kriterlerini oluşturmuşlardır:

- 1) Aşağıda ifade edilenlerden biri ya da daha fazlası ile belirli internet kullanımı ile ilgili uyumsuz zihinsel uğraşın olması:

- a) Karşı koyulmaz şekilde hissedilen internet kullanımı ile ilgili zihni meşgul etme,
 - b) İnternet kullanımının başlangıçta planlanandan daha uzun süre olması.
- 2) İnternet kullanımının ya da kullanımı ile ilgili zihin meşguliyetinin sosyal, mesleki veya diğer bir işlevde klinik olarak belirgin sıkıntı veya rahatsızlığa sebep olması.
 - 3) İnternet kullanımının yalnızca hipomani ya da mani periyotları ile ortaya çıkmaması ve başka bir Eksen I bozukluğu ile açıklanmaması.

2.2.1.7. Ko ve Arkadaşlarının İnternet Bağımlılığı Tanı Kriterleri

Ko ve arkadaşları (Ko ve ark., 2005), psikiyatrik görüşme ve Chen İnternet Bağımlılığı Ölçeği'ni (Chen ve ark., 2003) kullanarak ergenlerde internet bağımlılığını tanımlamak için bir kriter kümesi oluşturmuşlardır. Ayrıca analiz sonucunda bu kriter kümesinin her bir kriterinin tanısal doğruluğunu oldukça yüksek saptamışlardır. Bu kriterler şunlardır:

Üç aylık dönem içinde herhangi bir zaman ortaya çıkan, klinik olarak belirgin bozulma ya da sıkıntıya yol açan internetin uygunsuz kullanımı öyküsü

- A) Aşağıdaki bulguların altısının ya da daha fazlasının bulunması.
 - 1) İnternette yapılan aktiviteler ile ilgili aşırı yoğunlaşmış düşünce.
 - 2) İnternet kullanma dürtüsünü engelleme konusunda yineleyici biçimde başarısız olma.
 - 3) Tolerans: İstenen etkiyi sağlamak için belirgin olarak artmış miktarlarda internet kullanma gereksinimi.

- 4) Yoksunluk: Aşağıdakilerden herhangi birinin varlığı a. İnternet aktivitelerinden uzak kalmayı takip eden günlerde disforik duygudurum, anksiyete, irritabilite ve sıkılma hissi. b. Yoksunluk semptomlarından kurtulmak ya da kaçınmak için internet kullanımı.
 - 5) İnterneti çoğu kez tasarlandığından daha uzun süre kullanma.
 - 6) İnternet kullanımını bırakmak ya da denetim altına almak için sürekli bir istek ya da boşa çıkan çabalar olması.
 - 7) İnternet aktiviteleri ile ilgili aşırı zaman harcama.
 - 8) İnternete ulaşmak için gerekli aktiviteler üzerine aşırı zaman harcama.
 - 9) İnternet kullanımının neden olduğu ya da alevlendirmiş olabileceği, sürekli olarak var olan ya da yineleyici bir biçimde ortaya çıkan fiziksel ya da psikolojik bir sorunun olduğu bilinmesine karşın internet kullanımının sürdürülmesi.
- B) İşlevsel bozukluk: Aşağıdaki semptomların en az biri bulunmalı.
- 1) Okul ve evdeki temel sorumlulukları yerine getirmeyi etkileyecek şekilde tekrarlayan internet kullanımı.
 - 2) Sosyal iletişimin bozulması
 - 3) İnternet kullanımı nedeniyle okul kurallarına veya yasalara karşı gelme.
- C) İnternet bağımlılık davranışı, psikotik bozukluk veya bipolar bozukluk ile açıklanamaz.

2.2.1.8. DSM- V'e Göre İnternet Oyun Bağımlılığı Tanı Kriterleri

Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından geliştirilen ve yayınlanan DSM'lerde, DSM-V'e kadar internet bağımlılığı bir hastalık olarak tanımlanmamaktadır. Ancak internet bağımlılığının yaygınlaşmasıyla DSM-V'te "Maddeyle İlişkili Olmayan Bozukluklar (Non-Substance Addictions)" başlığı altında "İnternet Oyun Bağımlılığı" olarak sunulmuş ve halen ayrı bir ruhsal bozukluk olarak değerlendirilmemiştir (Petry ve ark., 2014).

DSM-V'e göre internette oyun oynama bozukluğu tanı kriterleri şu şekilde ifade edilmiştir:

On iki aylık süre içerisinde önerilen dokuz kriterden beş ya da daha fazla kriterin karşılanması ve internetin genellikle diğer oyuncularla oyun oynama ile klinik olarak önemli bir bozukluk ve sıkıntıya yol açan sürekli ve tekrarlayıcı kullanımı olarak tanımlanmıştır (APA, 2014). Bu dokuz kriter şunlardır:

- 1) İnternette oyun oynama ile aşırı zihinsel meşguliyet
- 2) İnternette oyun oynarken internetin elinden alınması ile yoksunluk belirtileri gösterme
- 3) Tolerans: Artan internette daha uzun süre oyun oynama ihtiyacı
- 4) İnternet oyunlarına girmeyi kontrol etmedeki başarısız girişimler
- 5) İnternet oyunlarının bir sonucu olarak internetteki oyunlar haricindeki önceki hobi ve eğlencelerine ilginin kaybı
- 6) İnternette oyun oynama süresi hakkında aile üyelerine, terapisteye ya da diğerlerine yalan söyleme
- 7) Psikolojik problemleri bilmesine rağmen internet oyunlarının devam eden aşırı kullanımı

- 8) Olumsuz bir ruh halinden kurtulmak ya da rahatlamak için internet oyunlarının kullanımı
- 9) İnternet oyunlarına katılımdan dolayı önemli bir ilişkiyi, işi ya da eğitimle ilgili kariyer fırsatını riske atma ya da kaybetme

2.2.2. İnternet Bağımlılığını Açıklayan Kuramsal Yaklaşımlar

Psikiyatrik rahatsızlıklarda rahatsızlığın oluşumunu ve seyrini değiştiren birçok faktör vardır. İnternet bağımlılığında da birçok psikiyatrik rahatsızlıkta olduğu gibi etken faktörler çeşitlilik gösterebilmektedir. İnternet bağımlılığı alanında çalışma yapan bazı araştırmacı ve klinisyenlerin açıklamaları aşağıda yer almaktadır.

2.2.2.1. Young Dört Kategori Kuramı

Yaptığı araştırmaların ışığında Young (1997) internet bağımlılığını dört nedene bağlayarak açıklamıştır:

Sosyal Destek: İnternet bireye kendini özgürce ifade edebileceği sosyal bir ortam sağlar. İnternet bağımlıları, gerçek hayatta sevdiklerine bile söylemekten kaçındıkları duygu ve düşüncelerini ifade edebilecekleri destek sistemlerini bu ortamda bulabilmektedirler.

Yaşam Koşulları: Emekliler, bakıcılar ve zamanının büyük bir kısmını evde geçirmek zorunda olan bireyler normal yollardan insanlarla etkileşime giremedikleri için internet bağımlılığına daha fazla yatkınlık göstermektedirler. Ayrıca depresif belirtiler gösteren, reddedilme korkusu taşıyan ve benlik saygısı düşük olan bireylerin zor anlarında destek olarak interneti kullanmaya yatkın oldukları görülmektedir.

Cinsel Ergi: Kendisini çekici hissetmeyen, sosyalleşme problemi olan bireyler internet ortamında kendilerini olduğundan farklı göstererek reddedilme korkusu olmadan cinsel fantezilerini gerçekleştirebilmektedir.

Yeni Bir Karakter Yaratma: İnternet bireye gerçek hayatta olduğundan farklı bir karakterde davranmasına ya da kişiliğinin bir parçasına bürünebilmesine imkan sunmaktadır.

2.2.2.2. Grohol'ün Patolojik İnternet Kuramı Modeli

Grohol (1999), sosyalleşme isteğinin bireyleri internete bağımlısı yaptığını ve bunun üç aşamada gerçekleştiğini öne sürmüştür. Birinci aşama olan büyülenme, bireyin internette yeni, heyecan verici bir ortam ya da uygulama ile karşılaşmasıyla oluşmaktadır. Bireyin büyülenme karşısında internet kullanım süresi artmaktadır. Bir sonraki aşamaya geçme bazı bireylerde uzun süre almaktadır.

İkinci aşama olan hayal kırıklığında, birey internetteki faaliyetlerini tanıdık bulmakta ve hoşlandığı bu faaliyetlerden artık keyif almamaya başlamaktadır. Bireyler internetin aşırı kullanımından dolayı hayal kırıklığı yaşar ve internet kullanımını azaltırlar. Birey son aşamaya geçene kadar kaçınma davranışı devam etmektedir.

Üçüncü aşama olan denge aşamasında, birey aşırı internet kullanımının üstesinden gelerek gerçek hayat ile internet arasındaki dengeyi kurmaktadır.

Grohol internetteki tüm etkinliklerin belli bir dereceye kadar aşamalı olduğunu, internet kullanıcılarının üçüncü aşamaya kendi kendilerine gelebileceklerini ancak bazı bireyler için bu sürecin çok daha uzun olabileceğini belirtmiştir. Ayrıca Grohol (1999) Young'un aksine, internet bağımlılığını sosyal arayış temelli bir davranış olarak, patolojik kumar oynamayı ödül arayış temelli bir davranış olarak farklı değerlendirmiştir.

2.2.2.3. Sosyal Beceri Eksikliği Kuramı

Caplan (2002) yapmış olduğu araştırmalarda sosyal ya da psikolojik sorunları olan bireylerin daha az riskli olan internet ortamını yüz yüze iletişimden daha cazip bulduklarını tespit etmiş, ve Davis'in bilişsel davranışçı kuramından yola çıkarak sosyal beceri eksikliği kuramını oluşturmuştur. Bu kurama göre, bireyler internette kendilerinde olmayan olumlu

özellikleri kendi özellikleriymiş gibi sunma ve kendilerindeki olumsuz özellikleri gizleme eğilimindedirler. Dolayısıyla internet ortamının az riskli ve heyecanlı olmasının bireyleri aşırı kullanıma yönlendirmekte ve bunun sonucunda bireylerde internet bağımlılığı ortaya çıkmaktadır.

2.2.2.4. Bilişsel Davranışçı Kuram

Davis (2001) sağlıklı internet kullanmayı bilişsel ya da davranışsal herhangi bir rahatsızlık olmaksızın, uygun bir zaman diliminde istenilen amaca ulaşmak için internete girme şeklinde ifade etmiş ve patolojik internet kullanımının bireyin yaşamını olumsuz etkileyen bilişlerin davranışa yansımalarıyla oluştuğunu belirtmiştir.

Bu modele göre internet bağımlılığını uzak ve yakın sebepler olmak üzere iki faktör ortaya çıkarmaktadır. Bireyin sosyal anksiyete, depresyon ve madde bağımlılığı gibi psikopatolojileri bağımlılığa olan yatkınlığını yani uzak sebepleri, ve bireyin kendisi ve dünyayla ilgili kendini yetersiz görme ya da düşük öz yeterlilik gibi olumsuz bilişleri ise yakın sebepleri oluşturmaktadır.

Birey olumsuz bilişlerin oluşturduğu olumsuz duygularla başa çıkmak için internet kullanmakta, internette bu olumsuz bilişlerini pekiştiren etkenlere rastlayabilmekte ve bu etkenler bireyin internet bağımlılığını hızlandırabilmektedir. Olumsuz bilişler internet ortamında değişerek “internet bana saygı duyulan tek yer” ve “ben sadece internet ortamında iyiyim” gibi yeni olumsuz bilişler oluşturabilmekte bunun sonucunda bireyin günlük hayatı olumsuz etkilenebilmektedir (Davis, 2001).

2.2.2.5. Nörobiyolojik Kuram

Bu kuram internet bağımlılığını incelerken nörotransmitterler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Serotonin ve dopamin nörotransmitterlerindeki bozulmanın bağımlılığa neden olduğu düşünülmektedir. Dopamin internet bağımlılığı ve patolojik kumar bağımlılığı gibi davranışsal bağımlılıkları tetikleyen ödül bağımlılığı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu kuramsal olarak sunulmuştur. Buna karşın, yapılan çalışmalarda

dopamin ve seratonin nörotransmitterlerinin internet bağımlılığının gelişimi üzerinde etkili olduğunu destekleyen bir sonuç elde edilmemiştir (Shaw ve Black, 2008).

2.2.2.6. Suler'in İnternet Bağımlılığı Kuramı

Suler (1996), internet kullanımının Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde yer alan ihtiyaçlara karşılık geldiğini, ve bireyin psikolojinin bozulmaması için bu ihtiyaçların doyurulması gerektiğini öne sürmektedir. İhtiyaçların doyurulmaması ve bastırılmaması bireyi ihmale yönlendirerek tatmin edici olmayan kısır bir döngü içine sokmakta, ve bu durum patolojik saplanmaya ve bağımlılığa sebep olabilmektedir. Bununla birlikte Suler'e göre, bu ihtiyaçların karşılanması durumunda bireyin patolojik saplanma ve bağımlılığı giderilmektedir.

Bireyin bu ihtiyaçları şunlardır:

Fizyolojik İhtiyaçlar: Maslow'un hiyerarşisinin ilk basamağı olan fiziksel ihtiyaçlar, beslenme, uyuma ve cinsellik gibi temel biyolojik ihtiyaçlardan oluşmaktadır. Suler'e göre birey internet ortamında cinsel dürtülerini tatmin etmektedir.

Kişilerarası Temas İhtiyacı: Maslow'un hiyerarşisinde üçüncü basamak olan ait olma, sosyal tanınma ihtiyacına karşılık gelmektedir. Birey bu ihtiyacını internet ortamındaki insanlarla iletişim kurarak karşılamakta, ve ayrıca aynı insanlarla birçok defa iletişim kurmasıyla internet ortamındaki insanlarla tanışıklık duygusunu pekiştirmektedir. Birey kendi bilinçdışı dinamiklerini, internet ortamındaki iletişimle doyurmaya başlayarak bağımlı hale gelebilmektedir.

Öğrenme ve Saygınlık: Maslow'un başarıyla gelişen benlik saygısına karşılık gelmektedir. Birey internet ortamında sürekli değişim ve gelişim içerisinde olan sınırsız bilgi karşısında kendini internete girmek zorunda hissedebilir. Bunun yanında birey internet ortamında statü edinmek için rol de yapabilir. Bu gibi dürtüler bireyin bağımlı hale gelmesine neden olan etkenler olarak değerlendirilebilirler.

Ait Olma İhtiyacı: Maslow'un hiyerarşisindeki bir diğer basamak "ait olma ihtiyacı" dır ve Suler'e göre her bireyde bu ihtiyaç mevcuttur. Gerçek hayatta ait olma ihtiyacını karşılayamayan birey, internet ortamındaki gruplar üzerinden bu ihtiyacını karşılama yolunu seçebilir. Bu gibi durumlarda, birey gruptan dışlanma korkusuyla internete girmekten vazgeçemeyerek internet bağımlısı haline gelebilmektedir.

Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı: Maslow'un hiyerarşisinde en üst basamak "kendini gerçekleştirme ihtiyacı" na karşılık gelmektedir. Birey internetin sosyal ve teknik alanlarına girerek kendi ilgi, tutum ve potansiyelinin çeşitli yönlerini fark edebilir ve bu durum zamanla bireyde bağımlılığa dönüşebilir.

2.2.2.7. Kültürel Mekanizma Kuramı

Bu kurama göre internet kullanımının olduğu her yerde internet bağımlılığı gelişebilmektedir. Dolayısıyla internet kullanımının yaygın olmadığı az gelişmiş ülkelerde Amerika, Çin, Güney Kore gibi gelişmiş ülkelere nazaran internet bağımlılığı daha az görülecektir (Shaw ve Black, 2008).

2.2.3. İnternet Bağımlılığında Rol Oynayan Diğer Etkenler

Araştırmacılar ve klinisyenler İnternet bağımlılığında etkisi olan faktörler üzerinde çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmalar bu bağımlılığın daha iyi tanınmasını ve onun için alınacak önlemleri destekler niteliktedir.

Alanyazın incelendiğinde birçok araştırmacı tarafından yapılan çalışmalarda yalnızlığın internet bağımlılığının yordayıcılarından biri olduğu bulunmuştur (Caplan, 2002; Ceyhan ve ark., 2007; Kurtaran, 2008). Chou ve Hsiao (2000) tarafından yapılan çalışmada internet kullanımındaki artış gerçek hayatta sosyal ilişkilere ayrılan zamanı ve yüz yüze ilişkileri azaltarak bireylerin yalnızlıklarını artırdığı tespit edilmiştir. Hamburger ve Ben-Artzi (2003) tarafından yapılan başka bir çalışmada internet bağımlılığının yalnızlık düzeyini arttırmadığı bilakis internet bağımlılığının yalnızlık sonucunda ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Ko ve arkadaşları (2008) tarafından yapılan bir çalışmada internet bağımlılığının sorunlu alkol kullanımıyla ilişkili olduğunu saptanmıştır. Başka bir çalışmada internet bağımlılığı olan üniversite öğrencilerinde sigara ve alkol kullanım oranlarının bağımlı olmayanlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (Alaçam, 2012). Yen J.Y. ve arkadaşlarının (2009) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları bir araştırmada zararlı alkol kullanımıyla internet bağımlılığının ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Choi ve arkadaşlarının (2009) lise öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada ise internet bağımlısı olanların daha fazla alkol kullanım sorunu yaşadıkları ancak sigara içmeyle internet bağımlılığı arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Goel ve arkadaşları (2013) tarafından Hindistan'daki ergenler üzerinde yapılan bir çalışmada interneti problemlili kullanan bireylerin zihinsel, fiziksel ve ruhsal sağlık düzeylerinin düşük olduğu ve anksiyete ile depresyona yatkın oldukları tespit edilmiştir. Ko ve arkadaşları (2009) tarafından Tayvan'da ergenler üzerinde yapılan bir araştırmada sosyal fobi depresyon ve düşmanlık duygularının problemlili internet kullanıcılarında yaygın olduğunu tespit edilmiştir. Tang ve arkadaşları (2014) tarafından Çin'de ergenler üzerinde yapılan başka bir araştırmada ise internet bağımlılığıyla depresyon ve anksiyete arasında anlamlı bir ilişki olduğunu internet bağımlısı olan öğrencilerin daha stresli yaşadıklarını bulunmuştur.

Alanda yapılan bir çalışmada cinsiyet, akademik başarı, yalnızlık ve ailede algılanan sosyal destek değişkenlerinin ergenlerde internet bağımlılığını yordadığı tespit edilmiştir (Esen ve Siyez, 2011). Chen ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan bir çalışmada algılanan sosyal destek ve sosyal destek düzeyi düşük öğrencilerde internet bağımlılığının görülme oranının yüksek olduğu ve sosyal desteğin düşük olmasının internet bağımlılığı için bir risk olduğu bulunmuştur. Bunun yanında bazı kişilik özelliklerinin bağımlılık üzerinde bir rolünün olabileceği ifade edilmiştir (Griffiths, 2009; Walther ve ark., 2012). Ançel ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan bir çalışmada ise problemlili internet kullanımıyla duygusal zeka arasında negatif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu

çalışmada problemlı internet kullanımı ile interneti sosyal etkileşim amacıyla kullanma arasında güçlü bir ilişki olduğunu tespit edilmiştir.

2.2.4. İnternet Bağımlılığının Olumsuz Sonuçları

İnternet bağımlılığı insan hayatında çeşitli sorunlara neden olmaktadır. Bunların başında evliliklerin zarar görmesi, sosyal hayattan çekilmeler, kişiler arası iletişimde bozulmalar, finansal sorunlar, yorgunluk ve uykusuzluk gelebilir. Ayrıca bilgisayarın başında uzun süre hareketsiz kalmaya bağılı olarak fiziksel sorunlar oluşabilmektedir (Nalwa and Anand, 2003; Chou ve ark., 2005).

Çin’de ergenler üzerinde yapılan bir araştırmada problemlı internet kullanım sorunu olan ergenlerde psikopatolojik semptomlar, bağışıklık sisteminde zayıflama, halsizlik, fizyolojik fonksiyonlarda bozulma ve sosyal uyum sorunlarının oldukça sık görüldüğü tespit edilmiştir (Cao ve ark., 2011).

Yapılan çalışmalarda internet bağımlılığının; internette saatlerce zaman geçirmek ve internette kalmak için yemek öğünlerini kaçıрма, dersleri aksatma, randevuları erteleme, internet dışındaki işlere ilginin kaybolması ve verimin azalması gibi olumsuz durumların oluştuğu görülmüştür (Young, 2005).

2.2.5. İnternet Bağımlılığının Tedavisi

Uzak Doğu ülkelerinde ve ABD’de uzun süredir varolan internet bağımlılığı bozukluğu ile ilgili tedavi merkezleri oluşturulmuş ve buralarda alanda deneyimli klinisyenler yetiştirilmektedir (Arısoy, 2009). Ülkemizde yeni yaygınlaşmakta olan bu bozukluğun tedavisi önemli hale gelmektedir. İnternet bağımlılığı tedavisi için kullanılan yöntemler şunlardır:

2.2.5.1. Farmakoterapi

İnternet bağımlılığının tedavisinde öncelikli hedef eğer tespit edilebilmişse bağımlılığın altında yatan psikiyatrik rahatsızlığın tedavi edilmesidir. İnternet bağımlılığı

birçok psikiyatrik bozuklukla eş zamanlı olarak görülebilmektedir. Bundan dolayı ilk önce bu bozukluğun tedavisi internet bağımlılığını azaltabilmektedir.

Farmakoterapideki yenilikçi bir yaklaşım, internet bağımlılığına eşlik eden psikiyatrik bozukluğun tedavisinden ziyade bağımlılığın tedavisi üzerinde yoğunlaşmaktadır (Arısoy, 2009).

2.2.5.2. Psikoterapi

İnternet bağımlılığının tedavisinde bilişsel davranışçı psikoterapi yöntemleri tek başına uygulanabildiği gibi farmakoterapi ile beraber de uygulanabilmektedir. Araştırmacılar internet bağımlılığına bazı olumsuz düşüncelerin neden olduğunu ve bireylerin hayatta başarısız oldukları alanları telafi etmek için interneti aşırı kullanıma yöneldiklerini düşünmektedirler (Arısoy, 2009).

Psikoterapide Davis (2001) internet bağımlılığı hastalarında uygulanabilecek 11 haftalık bir bilişsel davranışçı tedavi modeli önermiştir. Modelin aşamaları şunlardır:

- 1) Kişinin internette uzak kalıp kalamadığının tespiti
- 2) Bilgisayarın yerinin değiştirilmesi ve diğer insanların bulunduğu yere taşınması
- 3) Diğer insanlar ile beraber internete bağlanması
- 4) İnternete bağlanma zamanının değiştirilmesi
- 5) İnternet defteri oluşturulması
- 6) Persona kullanımına son vermesi
- 7) Arkadaşlarından ve yakınlarından internet ile ilgili problemleri olduğunu saklamaması
- 8) Spor aktivitelerine katılması

- 9) İnternet tatillerinin verilmesi
- 10) Otomatik düşüncelerin ele alınması
- 11) Gevşeme egzersizleri
- 12) İnternete bağlanma sırasında hissedilenlerin not edilmesi
- 13) Yeni sosyal becerilerin kazandırılması

Young (1999), internet bağımlılığının tedavi sürecinde internet kullanımının yasaklanmasının bir çözüm sunmadığını çünkü bireyin internete girmesinin gerekli olduğu durumların olabileceğini düşünmektedir. Bunun yanında birçok klinisyen diğer bağımlılıkların tedavisinde uygulanan bilişsel davranışçı terapi yöntemlerini internet bağımlılığı için kullanmayı uygun görmüştür (Arısoy, 2009). Ugulanmakta olan bu terapi yöntemleri şunlardır:

- 1) İnternet kullanımını tam zıt saatlere kaydırmak
- 2) Dış durdurucular kullanmak
- 3) İnternet kullanımıyla ilgili hedefler belirlemek
- 4) Özellikle belli bir işlevden uzak durmaya çalışmak
- 5) Hatırlatıcı kartlar kullanmak
- 6) İnternet yerine yapmak istediklerini not edebileceği kişisel bir defter kullanmak
- 7) Bir destek grubuna girmek
- 8) Aile terapisi

2.3. DÜRTÜSELLİK

Dürtüsellik birçok nörolojik ve psikiyatrik hastalıklığın temelinde yer almakta ya da hastalığa eşlik etmektedir. Geçmişten günümüze birçok araştırmacı dürtüsellliği farklı yönlerine dikkat çekerek çeşitli şekillerde tanımlamıştır. Eysenck (1977) tarafından yapılan işlerde risk alma, tam olarak plan yapamama, zihni çabuk toplayamama ve yeterince düşünmeden hareket etme olarak tanımlanmıştır.

Patton ve arkadaşları (1995) dürtüsellliği motor aktivasyon (hazırlıksız aniden hareket), dikkat (elindeki işe odaklanmadan) ve plan eksikliği (plan yapmadan ve yeterince düşünmeden) olmak üzere üç bölümde ele almışlardır.

Moeller ve arkadaşlarına (2001) göre dürtüsellikle ilgili belirtilmesi gereken iki önemli nokta vardır. Birincisi dürtüsellüğün tek bir hareketi değil bir yatkınlığı ifade etmesi, ikincisi ise dürtüsellik, bir hareketin sonucunu bilinçli olarak değerlendirmeksizin hızlı ve plansız şekilde hareket etmeyi kapsamaktadır. Bu anlamda değerlendirmenin bozulduğu durumlardan ya da kompulsif davranışlardan ayrılmaktadır (Moeller ve ark., 2001a).

Dürtüsellik işlevsel olan dürtüsellik ve işlevsel olmayan dürtüsellik olmak üzere iki tipten ayırmıştır (Evenden, 1999):

- İşlevsel Olan Dürtüsellik: Uygun durum ya da ortamlarda gerekenden daha az düşünmektir.
- İşlevsel Olmayan Dürtüsellik: Diğer insanlara göre daha az düşünerek hareket etme eğiliminde olmaktır.

Dürtüsellüğün günlük hayatta aşırı alışveriş yapma, kendine ya da çevreye zarar verme, hızlı araba kullanma gibi uyumsuz davranış örnekleri ile karşılaşılmaktadır (Klinterberg ve ark., 1992). Bunun yanında dürtüsellik çocuklarda DEHB ve davranış bozuklukları, yetişkinlerde ise yeme bozuklukları, bipolar bozukluklar, şizofreni, kişilik

bozuklukları, madde kullanım bozuklukları ve duygudurum bozuklukları gibi birçok ruhsal bozukluklarda görülmektedir (Moeller ve ark., 2001a).

Dürtüselliğin işlevsel ve uyum sağlayıcı yönlerinin olmasının yanında genelde işlevsel olmayan şiddet, suç, fiziksel olarak kendine zarar verme gibi özellikleri bulunmaktadır.

2.3.1. Dürtüselliğin Nörobiyolojisi

Prefrontal korteks ve orbitofrontal korteksin baskılanmanın kontrolü, karar verme ve yanıt seçme süreçlerinde çok önemli rolleri vardır. Orbitofrontal korteks bireyin eylemlerinin sonuçları hakkındaki mevcut bilgiler temelinde davranışı yönlendirmede başlıca rol oynadığı için frontal lob hasarı olan bireylerde dürtüsellik sık gözlenmektedir. Dürtüsellikte üzerinde önemli rolü olan ana nörotransmitterler ise serotonin, dopamin, noradrenalin, glutamat ve GABA'dır. Özellikle beyindeki serotonin düzeyinin azalması davranışın baskılanmasını azalttığı belirtilmiştir (Yazıcı, 2010)

Dürtüsellik noropsikolojide ve kognitif nörobilimde baskılamama ile eş değerde değerlendirilmektedir. Sağlıklı bir bireyde yaşadığı ana uygun olmayan otomatik ve ödül güdümlü cevapları kontrol mekanizması sayesinde baskılamaktadır. Mental bir rahatsızlık ya da beyin travması gibi bir nedenle bu baskılama mekanizmaları zarar gördüğünde dürtüsel davranışlara eğilimde artış meydana gelmektedir (Verdejo-García ve ark., 2008).

2.3.2. Dürtüselliğin Değerlendirilmesi

Dürtüsellik çok boyutlu olduğu için değerlendirilmesinde öz bildirim ölçekleri, davranışsal ve fizyolojik ölçümleri içeren çoklu bir yaklaşım yöntemi kullanılmalıdır (Waxman, 2009). Dürtüselliğin değerlendirilmesi için aşağıdaki yöntemler kullanılmaktadır:

2.3.2.1. Özbildirim Ölçekleri

Dürtüselliği değerlendirmek için genellikle özbildirim ölçekleri kullanılmaktadır. Barrat Dürtüsellik Ölçeği (Patton ve ark., 1995), UPPS Dürtüsel Davranış Ölçeği (Whiteside ve Lynam, 2001), Eysenck Kişilik Anketi (Eysenck ve ark., 1985), Zuckerman Heyecan Arama Ölçeği (Zuckerman ve ark., 1993), Dickman Dürtüsellik Envanteri (Dikman, 1990) ve Mizaç ve Karakter Envanteri (Cloninger ve ark., 1994) kullanılan öz bildirim ölçeklerinden bazılarıdır. Özbildirim ölçeklerinin geçerliliği bireyin dürüst cevap vermesine bağlı olmaktadır. Dürtüsel bireyler dürtüsel olmayan bireylere göre ölçeklerdeki sorulara daha az önem vermektedir (Verdejo-García ve ark., 2008).

2.3.2.2. Davranışsal Ölçümler

Dürtüselliğin değerlendirilmesi için birçok davranışsal ölçüm yöntemi geliştirilmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Ödül seçme
- Yanıt İnhibisyonu
- Yap/yapma Testi
- Dur İşareti Tepki Süresi
- Sürekli Performans Testi

Davranışsal ölçümler durumsal tepkileri ve dürtüselliğin farklı boyutlarını ölçtüğü için her zaman birbirine benzer sonuçlar ortaya koyamamaktadır (Dougherty ve ark., 2005). Bu yüzden dürtüselliği değerlendirmek için davranışsal ölçümler tek başına tercih edilmemektedir.

2.3.2.3. Elektrofizyolojik çalışmalar

Dürtüselliğin ölçülmesinde kullanılan bir diğer yöntem de beynin elektriksel faaliyetlerinin gösteren elektrofizyoloji yöntemidir. Bu yöntem dürtüselliğin nörolojik özellikleri hakkında bilgi vermesine karşın sosyal boyutu hakkında bilgi verememektedir (Moeller ve ark., 2001a).

2.3.3. Dürtüselliğin İlişkisi Olduğu Psikolojik Rahatsızlıklar

Özkıyım girişimi dürtüsel olan kişilerde sıkça rastlanmaktadır. Bunun yanında çalışmaların bazıları göstermektedir ki; dürtüsellik özkıyım için çok rastlanan bir risk faktörüdür (Roy, 2004).

Dürtüsellik bipolar bozukluğun türleri mani ve hipomanideki manik atağın kriterlerinden birisini oluşturmaktadır (Kim ve ark., 2013). Bu bozukluğun olduğu hastalarda manik atak esnasında özkıyım girişimi, aşırı para harcama, rastgele cinsel ilişkiye girme gibi dürtüsel davranışlarında artış görülebilmektedir (Powers ve ark., 2013). Ancak yapılan çalışmalar dürtüsel davranışların sadece manik atak döneminde değil ötimik ya da duygudurum değişimlerinde de ortaya çıkabileceği tespit edilmiştir (Moeller ve ark., 2001b; Swann ve ark., 2001; Güleç, 2009).

Maddeyi kötüye kullananların küçük ve anında elde edebilecekleri ödülü tercih ettikleri ayrıca davranışsal ölçümlerde dürtüsel karar verme şeklinin madde kullanımında etkili olduğu bulunmuştur (Dawe ve Laxton, 2004). Bunun yanında başka bir çalışmada davranışsal bir bağımlılık olarak değerlendirilen patolojik kumar oynama bozukluğu ile dürtüsellik arasında doğrusal bir ilişki olduğu bulunmuştur (Petry, 2001).

Dürtüsellikle B kümesi kişilik bozuklukları arasında özellikle antisosyal ve borderline kişilik bozuklukları arasında bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca bu bozuklukların DSM-5'teki tanı kriterleri arasında dürtüsellikle ilişkili birçok madde bulunmaktadır (Evenden, 1999).

Yapılan çalışmalarda dürtüselliğin yeme bozukluklarının gidişatını ve sonlandırılmasını olumsuz olarak etkilediği (Ahren-Moonga ve ark., 2008) ayrıca yeme bozukluğu gelişiminde kadınlarda risk faktörü oluşturduğu bulunmuştur (Waxman, 2009).

Dürtüselliği ölçmek için davranışsal yöntemlerin kullanıldığı çalışmalarda DEHB ve davranış bozukluğu olan hastalarda dürtüsellik düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir (O'Toole ve ark., 1997; Halperin ve ark., 1988).

2.4. OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUK

Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB) obsesyon ve kompulsiyonlardan meydana gelen bir ruhsal bozukluktur. Obsesyon, istemsiz oluşan bireyde belirgin bir kaygı ya da sıkıntıya sebep olan tekrarlayıcı düşünce, dürtü ya da imgelerdir. Kompulsiyon ise; bireyin kendini yapmaktan alıkoyamadığı, obsesyona bir tepki olarak oluşan kaygıyı azaltmaya yönelik tekrarlayıcı davranış ya da zihinsel eylemlerdir (APA, 2014). Obsesif Kompulsif Bozukluk DSM-IV (1994)'te "Anksiyete Bozuklukları" başlığı altında yer almakta iken DSM-V Takıntı-Zorlantı Bozukluğu (Obsesif Kompulsif Bozukluk) ve ilişkili Bozukluklar başlığı altında yayınlanmıştır.

DSM-V'te Zorlantı-Takıntı Bozukluğunun (Obsesif Kompulsif Bozukluk) tanı kriterleri şunlardır;

A. Takıntıların (obsesyonların), zorlantıların (kompulsiyonların) ya da her ikisinin birlikte varlığı:

Takıntılar(obsesyonlar) (1) ve (2) ile tanımlanır:

1- Kimi zaman zorla ve istenmeden geliyor gibi yaşanan, çoğu kişide belirgin bir kaygı ya da sıkıntıya neden olan, yineleyici ve sürekli düşünceler, itkiler ya da imgelerdir.

2- Kişi, bu düşüncelere, itkilere ya da imgelere aldırmamaya ya da bunları

baskılamaya çalışır ya da bunları başka bir düşünce ya da eylemle yüksüzleştirme girişimlerinde bulunur.

Zorlantılar (kompulsiyonlar) (1) (2) ile tanımlanır:

1- Kişinin takıntısına tepki olarak ya da katı bir biçimde uyması gereken kurallara

göre yapmaya zorlanmış gibi hissettiği yinelemeli davranışlar ya da zihinsel eylemlerdir.

2- Bu davranışlar ya da zihinsel eylemler, yaşanan kaygı ya da sıkıntıdan korunma ya da bunları azaltma ya da korkulan bir olay ya da durumdan sakınma amacıyla yapılır; ancak bu davranışlar ya da zihinsel eylemler, yüksüzlüştüreceği ya da korunulacağı tasarlanan durumlarla gerçekçi bir biçimde ilişkili değildir ya da açıkça aşırı bir düzeydedir.

B- Takıntılar ya da zorlantılar kişinin zamanını alır ya da klinik açıdan belirgin bir

sıkıntıya ya da toplumsal işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında işlevsellikte düşmeye neden olur.

C- Takıntı zorlantı belirtileri, bir maddenin ya da başka bir sağlık durumunun fizyolojiyle ilgili etkilerine bağlanamaz.

D- Bu bozukluk, başka bir ruhsal bozukluğun belirtileriyle daha iyi açıklanamaz.

Günümüzde yapılan epidemiyolojik çalışmalarda OKB en sık görülen dördüncü ruhsal hastalık olarak bulunmuştur. OKB agorafobi, alkol kötü kullanımı, major depresyon, distimi, madde kötü kullanımı, sosyal fobi, panik bozukluğu ve bipolar bozukluk gibi psikiyatrik bozukluklarla birlikte görülebilmektedir (Bayar ve Yavuz, 2008).

Yapılan çalışmalarda klinik tanısı olan bireylerin yanı sıra klinik tanısı olmayan bireylerde de obsesif ve kompulsif belirtiler görülmektedir (Simonds ve Elliott, 2001). Klinik ve alan çalışmalarında obsesif-kompulsif belirtilerin şiddetini ve türünü

değerlendirmek için ölçekler kullanılmaktadır. Klinik tanısı olmayan bireylerde obsesif-kompulsif belirtiler öz bildirim ölçeklerinden alınan yüksek puanla tespit edilmektedir (Beşiroğlu ve Ağargün, 2006).

OKB üzerine yapılan klinik ve epidemiyolojik çalışmalar sonucunda kadın ve erkek oranları arasında büyük bir fark görülmemiştir (Lochner ve Stein, 2001). OKB'nin ortalama olarak başlangıç yaşı 20 olduğu ve erkeklerde başlangıç yaşının kadınlara göre daha erken olduğu görülmektedir (Rasmussen ve Eisen,, 1992).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin analizi ve analizde kullanılan istatistiksel yöntemler anlatılmaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ile dürtüsellik ve obsesif belirtileri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olup olmadığını bazı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır.

Genel tarama modeli; çok sayıda elemandan meydana gelen bir evrende, genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümünde ya da evrenden alınacak bir örneklem üzerinde yapılan tarama yöntemidir. Büyük gruplar üzerinde çalışma yapabilme imkanı sunmaktadır (Karasar, 2005).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın evrenini 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul ilinde bulunan Üsküdar Üniversitesi'nde öğretim gören lisans 3791 ve önlisans 5089 toplam 8880 öğrenciden oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini ise lisans ya da önlisans öğrencilerinden öğrenim gören Üsküdar Üniversitesinin Merkez Yerleşkesi, Güney Yerleşkesi ve Çarşı Yerleşkesi öğrencileri arasından random yöntemi ile seçilen 222 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama araçlarında çalışmanın sonuçlarının etkileyebilecek şekilde eksik ve geçersiz olan 4 öğrencinin verileri istatistiksel analize katılmamıştır. Böylece örneklemden katılan öğrenci sayısı 154 kadın ve 64 erkek olmak üzere toplam 218 olmuştur.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı ve danışman tarafından hazırlanmış olan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. İnternet bağımlılık düzeyini belirlemek için

Nichols ve Nicki (2004) tarafından geliştirilen İnternet Bağımlılığı Ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca, dürtüsellik düzeyini belirlemek için Barratt Dürtüsellik Ölçeği, ve Obsesif belirtilerin değerlendirilmesi için de Maudsley Obsesif ve Kompulsif Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Örnekleme oluşturan öğrencileri çeşitli yönleriyle tanımak amacıyla danışman ve araştırmacı tarafından; cinsiyet, sigara kullanımı, alkol kullanımı, psikiyatrik tanısı, çocuklukta sorunlu davranışlar ve çocuklukta psikiyatrik sorunlar gibi kişisel bilgilerden oluşan bir kişisel soru formu hazırlanmıştır.

3.3.2. İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ)

Yukarıda belirtildiği gibi internet bağımlılığını belirlemek için Nichols ve Nicki (2004) tarafından geliştirilen İnternet Bağımlılığı Ölçeği (Internet Addiction Scale) kullanılmıştır. Temel Bileşenler Analiz (Prensiple-Component Analysis) yöntemi tek faktör altında toplanan 31 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin özgün formunun iç tutarlılık katsayısını (cronbach alfa) .95 ve ölçeğe ilişkin açıklanan varyans %46.50 olarak tespit edilmiştir. Ölçek 233 lisans öğrencisine internet bağımlılık düzeylerini belirlemek için uygulanmış olup, ölçekte olumlu beşli likert tipi dereceleme kullanılmıştır. Ölçekteki tutumlar 1-Asla, 2-Nadiren, 3-Bazen, 4-Sıklıkla ve 5-Her zaman şeklinde derecelendirilmiştir.

Nichols ve Nicki (2004) ölçekte 93 ve üstü puan elde edilmesinin internet bağımlılığının bir göstergesi olabileceğini savunmuşlardır. Kayri ve Günüç (2009) ölçeği Türkçeye uyarlayarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapmıştır. Bu çalışmada ölçeğin 31 soruluk Türkçe formu Yüzüncü Yıl Üniversitesindeki 277 lisans öğrencisine uygulanmıştır. Ölçeğin özgün formundaki tek boyutluluğa paralel olarak uyarlama ölçeği de tek faktör altında toplanarak 'internet bağımlılığı' şeklinde isimlendirilmiştir. Ayrıca uyarlama ölçeğinde tek boyutluluk için yapılan faktör analizinde açıklanan varyans %32.925 olarak tespit edilmiştir.

Ölçekteki maddelere ilişkin yük değerleri incelendiğinde dördüncü maddenin yük değerinin düşük olması ve bu yönüyle yapı geçerliliği açısından tek boyutlu ölçeğe bir katkı sağlamadığı görülmüş ve soru setinden çıkarılmasına karar verilmiştir. Böylece 30 maddeye indirilen ölçek tekrar faktör analizine tabi tutulmuş ve açıklanan varyans değeri %33.959 olarak sonuçlanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucu 30 maddelik Türkçe ölçeğin geçerlilik çalışması yapılmış ve güvenilirlik katsayısı .93 olarak tespit edilmiştir. Ölçekten alınacak toplam puanın, 30-60, 61-70, 71-80, 81-89, 90 ve üstü şeklinde kümelenmesi uygun görülmüştür. 90 ve üstü puan aralığında olan bireylerin internet bağımlısı, 81-89 puan aralığındaki bireylerin ise internet bağımlılığı risk grubunda yer aldıkları düşünülmüştür (Kayri ve Günüş, 2009).

3.3.3. Barratt Dürtüsellik Ölçeği-11 (BDÖ-11)

1959 yılında Barratt tarafından geliştirilen ve dürtüsellığı değerlendirmek için tasarlanmış olan Barratt Dürtüsellik Ölçeği günümüze kadar çok sayıda revizyona uğramıştır. Günümüzde yaygın olarak kullanılan Barratt Dürtüsellik Ölçeği-11 (BIS-11) Patton ve arkadaşları (1995) tarafından düzenlenmiştir.

Ölçekten elde edilen bulgular sadece klinik parametrelerle değil aynı zamanda biyolojik parametrelerle de ilişkili olduğu için, Barratt Dürtüsellik Ölçeği (Barratt Impulsivity Scale-11) dürtüsellik yapısının ölçülmesi için hem klinik durumu olan hem de normal durumda olan bireylerde en sık kullanılan ölçeklerden birisidir. Normal popülasyonda yapılan çalışmalarda BIS-11 puanları kişilik ve davranış özellikleri ile ilişkili bulunmuştur. Rahat uygulanabildiği için depresyon, bipolar bozukluk, dürtü kontrol bozuklukları, yeme bozuklukları, kişilik bozuklukları, alkol ve madde kullanım bozuklukları gibi hasta gruplarıyla yapılan çalışmalarda da yaygın olarak uygulanmıştır (Spinella, 2007).

Ölçeğin Türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışması Güleç ve arkadaşları (2008) tarafından yapılmıştır. Ölçek 237 üniversite öğrencisine ve 83 bipolar bozukluk ve madde bağımlılığı tanısı almış psikiyatrik hastalara uygulanmış, ve iç tutarlılığın Cronbach alfa

katsayısı öğrencilerde 0.78, hastalarda 0.81 olarak bulunmuştur (Güleç ve ark., 2008; Tamam ve ark., 2013). İki ay sonra tekrar test güvenilirliği öğrencilerde 0.83 olarak bulunmuştur.

Ölçek 30 maddeden oluşan öz bildirim ölçeğidir. Tüm maddeler likert tipi 4 derece üzerinden 1-Asla, 2-Ara sıra, 3-Sık sık ve 4-Her zaman şeklinde değerlendirilmektedir. 4-her zaman en yüksek puana karşılık gelmektedir ancak bazı maddeler cevap yanlışlığı önlemek için ters sıra ile derecelendirilmiştir. BDÖ-11 üç alt ölçekten oluşmaktadır (Güleç ve ark., 2008).

Tablo 1. Barratt Dürtüsellik Ölçeği Alt Ölçekleri, Soru Sayısı ve Soru Numaraları

Alt Maddeleri	Soru Sayısı	Soru Numaraları
Dikkat Eksikliği Dürtüsellliği	8	5, 6, 9, 11, 20, 24, 26, 28
Devinimsel (Motor) Dürtüsellik	11	2, 3, 4, 16, 17, 19, 21, 22, 23, 25, 30
Plan Yapamama Dürtüsellliği	11	1, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 18, 27, 29

3.3.4. Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği

Hodgson ve Rachman (1977) tarafından bireylerin obsesif kompulsif belirtilerin türünü ve yaygınlığını ölçmek için geliştirilen bir öz bildirim ölçeğidir. Türkçe uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Erol ve Savaşır (1988) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin uyarlamasının Cronbach alfa katsayısı .86 olarak bulunmuştur.

Ölçeğin orijinali 30 madde ve dört alt ölçekten oluşmaktadır. Türkçe formu ise MMPI'dan yedi madde eklenerek 37 maddeye çıkarılmıştır. Ayrıca Türkçe formuna ruminasyon alt ölçeği eklenmiştir. Doğru/Yanlış türü yanıtlama ile ölçüm yapılmaktadır. Doğru yanıt 1 ve yanlış yanıt 0 ile puanlanmaktadır. Ölçeğin Türkçe formunda kesme puanı hesaplanmamış ve karşılaştırmalı çalışmalarda kullanılması önerilmiştir (Aydemir ve Köroğlu, 2006).

Tablo 2. Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği Alt Ölçekleri, Soru Sayısı ve Soru Numaraları

Alt Ölçeği	Soru Sayısı	Soru Numaraları
Kontrol Etme	9	2, 6, 8, 14, 15, 20, 22, 26, 28
Temizlik	11	1, 4, 5, 9, 13, 17, 19, 21, 24, 26, 27
Yavaşlık	7	2, 4, 8, 16, 23, 25, 29
Kuşku	7	3, 7, 10, 11, 12, 18, 30
Ruminasyon	9	2, 8, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmanın verileri 2015-2016 eğitim öğretim yılında Üsküdar Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerden toplanmıştır. Verileri toplamak için Üsküdar Üniversitesi rektörlüğünden 20.08.2015 tarihli 3078 sayılı izin alınmıştır. Üsküdar Üniversitesinin 3 yerleşkesinde eğitim gören 8880 öğrenci arasında random seçim yöntemiyle araştırmaya katılacak 222 öğrenci seçilmiştir.

Araştırmanın verileri Kasım-Aralık 2015 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin içten ve doğru bilgiler vermelerini sağlamak amacıyla her uygulamada katılımcılara araştırma hakkında standart bir şekilde bilgilendirme yapılmıştır. Öğrencilerin cevaplamayı yaklaşık olarak 20 dakikada yaptıkları gözlenmiştir. Veri toplama araçlarından araştırmanın sonucunu etkileyebilecek eksik ve hatalı olduğu düşünülen 4 tane veri seti çıkarılmıştır. Araştırmanın analizinde istatistiksel değerlendirmeye 222 öğrencinin verileri katılmıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada kullanılan Kişisel Bilgi Formu, İnternet Bağımlılığı Ölçeği, Barratt Dürtüsellik Ölçeği ve Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği 222 öğrenciye uygulanmıştır. Veri toplama aşamasından sonra toplanan veriler kontrol edilmiş, eksik ve geçersiz bilgi

giriş yapılmış 4 öğrencinin ölçekleri değerlendirme dışı bırakılmıştır. Geçerli olan 218 öğrencinin verileri kod yönergesi kullanılarak SPSS 22.0 paket programına aktarılmış ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

Grubun genel yapısıyla ilgili bulgular frekans ve yüzdelerle ortaya konulmuştur. Araştırmanın birinci alt problemi olan internet bağımlılığı ile dürtüsellik arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis-H testi ve Mann Whitney-U analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan öğrencilerin internet bağımlılığı ile obsesyon belirtiler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis-H testi ve Mann Whitney-U analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan internet bağımlılığının cinsiyet, sigara kullanımı, alkol kullanımı, psikiyatrik tanı, çocuklukta sorunlu davranış ve çocuklukta psikiyatrik sorun değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Pearson Ki Kare analizi kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmada toplanan verilerin istatistiksel sonuçları yer almaktadır. Verilerden elde edilen bulgular; örneklemin internet bağımlılığı düzeyini, internet bağımlılığı puanları ile dürtüsellik, obsesif belirtiler arasındaki ve kişisel bilgi formundan elde edilen demografik bilgilerle karşılaştırılmasından oluşmaktadır.

4.1. GRUBUN GENEL YAPISINA İLİŞKİN BULGULAR

Örneklem grubundaki üniversite öğrencilerine ait sosyo-demografik verilerin frekans ve yüzde dağılımları aşağıda tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Bazı Değişkenler İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

	N	(%)
Cinsiyet		
Kadın	154	70.6
Erkek	64	29.4
Yaş Aralığı		
17-23	212	97.2
24-30	16	2.8
Sınıf Düzeyi		
1. Sınıf	90	41.3
2. Sınıf	77	35.3
3. Sınıf	39	17.9
4. Sınıf	12	5.5
Kardeş Sayısı		
1. Kardeş	82	37.6
2. Kardeş	70	32.1
3. Kardeş	31	14.2
4. Kardeş ve üstü	35	16.1
Sigara İçme		
İçiyor	62	28.4
İçmiyor	156	71.6
	N	%

Alkol Kullanma		
Kullanıyor	36	16.5
Kullanmıyor	182	83.5
Madde Kullanma		
Kullanıyor	4	1.8
Kullanmıyor	214	98.2
Psikiyatrik Başvuru		
Evet	33	15.1
Hayır	185	84.9
Aile Durumu		
Anne-baba birlikte	207	95.0
Anne-baba ayrı	11	5.0
Çocuklukta Sorunlu Davranış		
Evet	23	10.6
Hayır	195	89.4
Çocuklukta Psikiyatrik Sorun		
Evet	61	28.0
Hayır	157	72.0
Toplam	218	100

Öğrencilerin 154'ü (%70.6) kadın, 64'ü (%29.4) ise erkektir. Öğrencilerin 212'si (97.2) 17-23 yaş aralığında ve 16'sı (2.8) 24-30 yaş aralığın yer almaktadır. Öğrencilerin 90'ı (%41.3) 1. Sınıf, 77'si (%35.3) 2. Sınıf, 39'u (%17.9) 3. Sınıf, ve 12'si (%5.5) ise 4. Sınıfta eğitim görmektedir. Öğrencilerin 82'si (%37.6) 1 kardeş, 70'i (%32.1) 2 kardeş, 31'i (%14.2) 3 kardeş ve 35'i (%16.1) ise 4 ve daha fazla kardeştir. Öğrencilerin 62'si (%28.4) sigara kullanmakta ve 156'sı (%71.6) sigara kullanmamaktadır. Öğrencilerin 36'sı (%16.5) alkol kullanmakta ve 182'si (%83.5) alkol kullanmamaktadır. Öğrencilerin 4'ü (%1.8) madde kullanmakta ve 214'ü (%98.2) madde kullanmamaktadır. Öğrencilerin 33'ü (%15.1) psikiyatriye gitmiş ve 185'i (%84.9) psikiyatriye gitmemiştir. Öğrencilerin 207'si (%95.0) anne ve babası evli, 11'inin (%5.0) ise boşanmış olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin 23'ü (%10.6) sorunlu davranmakta ve 195'i (%89.4) sorunlu davranmamaktadır. Öğrencilerin 61'i (%28.0) psikiyatrik sorun yaşamış ve 157'si (%72.0) psikiyatrik sorun yaşamamıştır.

Tablo 4. İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Puan Kümeleri İçin Frekans Ve Yüzde Değerleri

İBÖ Puan Kümeleri	N	%
30-80	188	86.23
81-89	13	5.96
90-üstü	17	7.79
Toplam	218	100

İBÖ puanı 30-80 arasında olan 188 (%86.23) öğrenci, 81-89 arasında olan 13 (%5.96) ve 90- üstü olan 17 (%7.79) öğrenci bulunmaktadır. **Ölçekten 90 ve üstü puan alan öğrenciler internet bağımlılığı olan, 81-89 arasında puan alanlar ise riskli internet kullanımı olan şekilde değerlendirilmektedir.**

4.2. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde örneklem grubundaki üniversite öğrencilerinde uygulanmış “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” ile “Barratt Dürtüsellik Ölçeği” ve “Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği” arasındaki ilişki incelenmiş, ayrıca “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” puanlarının bazı değişkenlere göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

4.2.1. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeği ile Barratt Dürtüsellik Ölçeğinin Alt Ölçeklerine İlişkin Bulgular

İnternet Bağımlılığı Ölçeği ile Barrat Dürtüsellik Ölçeğinin üç alt ölçeğinin puanları ve ölçeğin toplam puanından elde edilen bulguların karşılaştırılması bu bölümde yer almaktadır.

4.2.1.1. Öğrencilerin Dikkat Eksikliği Dürtüsellliği Alt Ölçeğine Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular

Tablo 5. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Dikkat Eksikliği Dürtüsellliği Alt Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
	İB Olmayan	188	108.47			
Dikkat Eksikliği Dürtüsellliği	RİK Olan	13	120.08			
	İB Olan	17	112.85	.469	2	.791
	Toplam	218				

Tablo 5’te görüldüğü üzere İBÖ puanlarının Dikkat Eksikliği Dürtüsellliği alt ölçek puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($X^2=.469$; $p>.05$).

4.2.1.2. Öğrencilerin Motor Dürtüsellliği Dürtüsellliği Alt Ölçeğine Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular

Tablo 6. İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Motor Dürtüsellliğine Alt Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
	İB Olmayan	188	104.99			
Motor Dürtüsellliği	RİK Olan	13	131.27			
	İB Olan	17	142.71	7.266	2	.026
	Toplam	218				

Tablo 6’da görüldüğü üzere İBÖ puanlarının motor dürtüsellliği alt ölçeğine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur

($X^2=7.266$; $p<.05$). Bu sonucunun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Mann Whitney-U analizlerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 7. Motor Dürtüsellliği Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Gruplar	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan
İB Olmayan	$\bar{x}_{sıra}=100.05$	$p>.05$	$P<.05$
RİK Olan		$\bar{x}_{sıra}=123.46$	$p>.05$
İB Olan			$\bar{x}_{sıra}=135.68$

Tablo 7’de görüldüğü üzere, Barratt Dürtüsellik Ölçeğinin Motor Dürtüsellliği alt ölçeği puanlarının öğrencilerin İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda internet bağımlılığı olan öğrenci grubu, internet bağımlısı olmayan ($p<.05$) öğrenci grubuna göre Barratt Dürtüsellik Ölçeğinin Motor Dürtüsellik Alt Ölçeği puanları daha yüksek olmaktadır.

4.2.1.3. Öğrencilerin Plan Yapamama Dürtüsellliği Alt Ölçeğine Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular

Tablo 8. İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Plan Yapamama Dürtüsellliği Alt Ölçeğine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Plan Yapamama Dürtüsellliği	İB Olmayan	188	106.78	2.567	2	.277
	RİK Olan	13	124.65			
	İB Olan	17	127.94			
	Toplam	218				

Tablo 8’de görüldüğü üzere İBÖ puanlarının Plan Yapamama Dürtüsellliği alt ölçeğine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan

Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($X^2=.2.567$; $p>.05$).

4.2.1.4. Öğrencilerin Barratt Dürtüsellik Toplam Puanına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular

Tablo 9.İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Barratt Dürtüsellik Ölçeği Toplam Puanına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Barratt Dürtüsellik Toplam	İB Olmayan	188	105.93	4.395	2	.111
	RİK Olan	13	130.23			
	İB Olan	17	133.12			
	Toplam	218				

Tablo 9’da görüldüğü üzere İBÖ puanlarının BDÖ-11 toplam puanına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($X^2=4.395$; $p>.05$).

4.2.2. Barratt Dürtüsellik Ölçeğine Göre Dürtüselligi Olan Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 10.Barrat Dürtüsellik Ölçeği Dikkat Dürtüselligi Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

İBÖ Grupları	Dikkat Dürtüselligi Olmayan	Dikkat Dürtüselligi Olan	<i>p</i>
İB Olmayan	160 (%85.1)	28 (%14.9)	.311
RİK Olan	13 (%100.0)	0 (%0.0)	
İB Olan	15 (%88.2)	2 (%11.8)	
Toplam	188	30	

Tablo 10’da görüldüğü üzere BDÖ-11 Dikkat Eksikliği Dürtüselligi alt ölçeği puanlarının İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 11. Barrat Dürtüsellik Ölçeği Motor Dürtüselligi Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

İBÖ Grupları	Motor Dürtüselligi Olmayan	Motor Dürtüselligi Olan	p
İB Olmayan	166(%83.3)	22(%11.7)	.077
RİK Olan	10(%76.9)	3(%23.1)	
İB Olan	12(%70.6)	5(%29.4)	
Toplam	188	30	

Tablo 11’de görüldüğü üzere BDÖ-11 Motor Dürtüselligi alt ölçeği puanlarının İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 12. Barrat Dürtüsellik Ölçeği Plan Yapamama Dürtüselligi Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

İBÖ Grupları	Plan Yapamama Dürtüselligi Olmayan	Plan Yapamama Dürtüselligi Olan	p
İB Olmayan	34(%18.1)	154(%81.9)	.525
RİK Olan	1(%7.7)	12(%92.3)	
İB Olan	2(%11.8)	15(%88.2)	
Toplam	37	181	

Tablo 12’de görüldüğü üzere BDÖ-11 Plan Yapamama Dürtüselligi alt ölçeği puanlarının İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek

amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 13. Barrat Dürtüsellik Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeğine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

İBÖ Grupları	Dürtüsellığı Olmayan	Dürtüsellığı Olan	p
İB Olmayan	187(%99.5)	1(%0.5)	.923
RİK Olan	13(%100.0)	0(%0.0)	
İB Olan	17(%100.0)	0(%0.0)	
Toplam	217	1	

Tablo 13'te görüldüğü üzere BDÖ-11 toplam puanının İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

4.2.3. Öğrencilerde İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanları ile Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin Alt Ölçeklerine İlişkin Bulgular

Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin beş alt ölçeği puanlarına ve ölçeğin toplam puanından elde edilen bulgular bu bölümde yer almaktadır.

4.2.3.1. Öğrencilerin Kontrol Etme Alt Ölçeği Puanlarına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular

Tablo 14. İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Öğrencilerin Kontrol Etme Alt Ölçeği Puanlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Kontrol Etme	İB Olmayan	188	105.37	8.267	2	.016
	RİK Olan	13	115.50			
	İB Olan	17	150.59			
	Toplam	218				

Tablo 14’te görüldüğü üzere İBÖ puanları ile MOKÖ Kontrol Etme alt ölçeğine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($X^2=.8.267$; $p<.05$). Bu sonucunun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Mann Whitney-U analizlerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 15.Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin Kontrol Etme Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Gruplar	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan
İB Olmayan	$\bar{x}_{sıra}=100.34$	$p>.05$	$P<.01$
RİK Olan		$\bar{x}_{sıra}=110.50$	$p>.05$
İB Olan			$\bar{x}_{sıra}=141.41$

Tablo 15’te görüldüğü üzere, MOKÖ Kontrol Etme alt ölçeği puanlarının öğrencilerin İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda İB olan öğrenci grubu, İB olmayan ($p<.05$) öğrenci grubuna göre Kontrol Etme alt ölçeği puanları daha yüksek olmaktadır.

4.2.3.2. Öğrencilerin Temizlik Alt Ölçeği Puanlarına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular

Tablo 16.İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Öğrencilerin Temizlik Alt Ölçeği Puanlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Temizlik	İB Olmayan	188	104.81	9.456	2	.009
	RİK Olan	13	121.38			
	İB Olan	17	152.26			
	Toplam	218				

Tablo 16’da görüldüğü üzere İBÖ puanları ile MOKÖ Temizlik alt ölçeği puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan

Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($X^2=9.456$; $p<.05$). Bu sonucunun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Mann Whitney-U analizlerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 17. Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin Temizlik Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Gruplar	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan
İB Olmayan	$\bar{x}_{sıra}=99.99$	$p>.05$	$P<.01$
RİK Olan		$\bar{x}_{sıra}=115.54$	$p>.05$
İB Olan			$\bar{x}_{sıra}=143.74$

Tablo 17’de görüldüğü üzere, MOKÖ Temizlik alt ölçeği puanlarının öğrencilerin İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda İB olan öğrenci grubu, İB olmayan ($p<.05$) öğrenci grubuna göre Temizlik alt boyutu puanları daha yüksek olmaktadır.

4.2.3.3. Öğrencilerin Yavaşlık Alt Ölçeği Puanlarına Göre İnternet Bağımlılığına İlişkin Bulgular

Tablo 18. İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Öğrencilerin Yavaşlık Alt Ölçeği Puanlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Yavaşlık	İB Olmayan	188	102.97	19.188	2	.000
	RİK Olan	13	124.69			
	İB Olan	17	170.12			
	Toplam	218				

Tablo 18’de görüldüğü üzere İBÖ puanları ile MOKÖ Yavaşlık alt ölçeği puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($X^2=19.188$; $p<.05$). Bu sonucunun ardından farklılıkların hangi

gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Mann Whitney-U analizlerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 19. Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin Yavaşlık Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Gruplar	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan
İB Olmayan	$\bar{x}_{sıra}=99.65$	$p>.05$	$P<.01$
RİK Olan		$\bar{x}_{sıra}=120.46$	$P<.05$
İB Olan			$\bar{x}_{sıra}=160.35$

Tablo 19’da görüldüğü üzere, MOKÖ Yavaşlık alt ölçeği puanlarının öğrencilerin İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda İB olan öğrenci grubu, İB olmayan ($p<.01$) ve RİK olan ($p<.05$) öğrenci grubuna göre Yavaşlık alt boyutu puanları daha yüksek olmaktadır.

4.2.3.4. Öğrencilerin Kuşku Alt Ölçeği Puanlarına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular

Tablo 20. İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Öğrencilerin Kuşku Alt Ölçeği Puanlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Kuşku	İB Olmayan	188	104.32	10.006	2	.007
	RİK Olan	13	133.65			
	İB Olan	17	148.29			
	Toplam	218				

Tablo 20’de görüldüğü üzere İBÖ puanları ile MOKÖ Kuşku alt ölçeği puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($X^2=10.006$; $p<.05$). Bu sonucunun ardından farklılıkların hangi gruplardan

kaynaklandığını belirlemek amacıyla Mann Whitney-U analizlerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 21. Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği Ölçeğinin Kuşku Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Gruplar	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan
İB Olmayan	$\bar{x}_{sıra}=99.26$	$p>.05$	$P<.01$
RİK Olan		$\bar{x}_{sıra}=126.12$	$p>.05$
İB Olan			$\bar{x}_{sıra}=141.06$

Tablo 21’de görüldüğü üzere, MOKÖ Kuşku alt ölçeği puanlarının öğrencilerin İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda İB olan öğrenci grubu, İB olmayan ($p<.01$) öğrenci grubuna göre Kuşku alt boyutu puanları daha yüksek olmaktadır.

4.2.3.5. Öğrencilerin Ruminasyon Alt Ölçeği Puanlarına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular

Tablo 22. İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Ruminasyon Alt Ölçeği Puanlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Ruminasyon	İB Olmayan	188	105.03	12.097	2	.002
	RİK Olan	13	107.88			
	İB Olan	17	160.18			
	Toplam	218				

Tablo 22’de görüldüğü üzere İBÖ puanları ile MOKÖ Ruminasyon alt ölçeği puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($X^2=12.097$; $p<.05$). Bu sonucunun ardından farklılıkların hangi

gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Mann Whitney-U analizlerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 23. Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeğinin Ruminasyon Alt Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Gruplar	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan
İB Olmayan	$\bar{x}_{sıra}=100.76$	$p>.05$	$P<.01$
RİK Olan		$\bar{x}_{sıra}=104.50$	$P<.01$
İB Olan			$\bar{x}_{sıra}=149.76$

Tablo 23'te görüldüğü üzere, MOKÖ Ruminasyon alt ölçeği puanlarının öğrencilerin İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda İB olan öğrenci grubu, İB olmayan ($p<.01$) ve RİK olan ($p<.01$) öğrenci grubuna göre Ruminasyon alt boyutu puanları daha yüksek olmaktadır.

4.2.3.6. Öğrencilerin Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği Toplam Puanına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Bulgular

Tablo 24. İnternet Bağımlılığı Ölçeği Öğrencilerin Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği Toplam Puanına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Maudsley Toplam	İB Olmayan	188	103.00	15.993	2	.000
	RİK Olan	13	134.31			
	İB Olan	17	162.38			
	Toplam	218				

Tablo 24'te görüldüğü üzere İBÖ puanları ile MOKÖ toplam puanına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($X^2=15.993$; $p<.05$). Bu sonucunun ardından farklılıkların hangi gruplardan

kaynaklandığını belirlemek amacıyla Mann Whitney-U analizlerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 25. Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği Ölçeğinin Maudsley Toplam Puanlarının Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Gruplar	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan
İB Olmayan	$\bar{x}_{sıra}=99.03$	$p>.05$	$P<.01$
RİK Olan		$\bar{x}_{sıra}=129.54$	$P<.05$
İB Olan			$\bar{x}_{sıra}=153.03$

Tablo 25'te görüldüğü üzere, MOKÖ toplam puanlarının öğrencilerin İBÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda İB olan öğrenci grubu, İB olmayan ($p<.01$) ve RİK olan ($p<.05$) öğrenci grubuna göre MOKÖ toplam puanları daha yüksek olmaktadır.

4.2.4. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre İnternet Bağımlılığına İlişkin Bulgular

Tablo 26. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Sigara İçmesine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Cinsiyet	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	p
Kadın	136(88.3%)	6(3.9%)	12(7.8%)	.134
Erkek	52(81.3%)	7(10.9%)	5(7.8%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 26'da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

4.2.5. Öğrencilerin Sigara Kullanımına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 27. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Sigara Kullanımına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Sigara Kullanımı	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	p
Olan	54 (87.1%)	3 (4.8%)	5 (8.1%)	.905
Olmayan	134 (85.9%)	10 (6.4%)	12 (7.7%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 27’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının sigara kullanımına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

4.2.6. Öğrencilerin Alkol Kullanımına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 28. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Alkol Kullanımına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Alkol Kullanımı	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	p
Olan	33 (91.7%)	3 (8.3%)	0 (0.0%)	.141
Olmayan	155 (85.2%)	10 (5.5%)	17 (9.3%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 28’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının alkol kullanımına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

4.2.7. Öğrencilerin Madde Kullanmasına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 29. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Madde Kullanımına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Madde Kullanımı	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	p
Olan	4 (100.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	.141
Olmayan	184 (86.0%)	13 (6.1%)	17 (7.9%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 29’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının madde kullanımına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

4.2.8. Öğrencilerin Psikiyatrik Tanısına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 30. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Psikiyatrik Tanısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Psikiyatrik Tanısı	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	P
Olan	29 (87.9%)	1 (3.0%)	3 (9.1%)	.720
Olmayan	159 (85.9%)	12 (6.5%)	14 (7.6%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 30’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının psikiyatrik tanılarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

4.2.9. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 31. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Sınıf Düzeyi	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	p
1.sınıf	82 (91.1%)	3 (3.3%)	5 (5.6%)	.573
2.sınıf	62 (80.5%)	6 (7.8%)	9 (11.7%)	
3.sınıf	34 (87.2%)	3 (7.7%)	2 (5.1%)	
4.sınıf	10 (83.3%)	1 (8.3%)	1 (8.3%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 31’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

4.2.10. Öğrencilerin Kaldığı Yere Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 32. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Kaldığı Yere Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Kaldığı Yer	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	p
Ailemin yanında	144 (86.2%)	10 (6.0%)	13 (7.8%)	.316
Yurtta	25 (92.6%)	0 (0.0%)	2 (7.4%)	
Arkadaşım evde	17 (85.0%)	2 (10.0%)	1 (5.0%)	
Tek başıma evde	2 (50.0%)	1 (25.0%)	1 (25.0%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 32’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının kaldığı yere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek

amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

4.2.11. Öğrencilerin Aile Durumuna Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 33. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Aile Durumuna Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Aile Durumu	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	p
Anne-Baba Hayatta	179 (86.5%)	13 (6.3%)	15 (7.2%)	.314
Anne veya Baba Öldü	9 (81.8%)	0 (0.0%)	2 (18.2%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 33'te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının aile durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

4.2.12. Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 34. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Kardeş Sayısı	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	p
1 kardeş	73 (89.0%)	3 (3.7%)	6 (7.3%)	.289
2 kardeş	62 (88.6%)	4 (5.7%)	4 (5.7%)	
3 kardeş	26 (86.7%)	3 (10.0%)	1 (3.3%)	
4/ve üstü kardeş	27 (75.0%)	3 (8.3%)	6 (16.7%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 34'te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

4.2.13. Öğrencilerin Çocukluktaki Sorunlu Davranışına Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 35. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Çocukluktaki Sorunlu Davranışına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Çocukluktaki Sorunlu Davranış	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	p
Olan	21 (91.3%)	0 (0.0%)	2 (8.7%)	.441
Olmayan	167 (85.6%)	13 (6.7%)	15 (7.7%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 35'te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının çocukluktaki sorunlu davranışına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

4.2.14. Öğrencilerin Çocukluktaki Psikiyatrik Sorununa Göre İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 36. İnternet Bağımlılık Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Çocukluktaki Psikiyatrik Sorununa Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Ki Kare Sonuçları

Çocukluktaki Psikiyatrik Sorun	İB Olmayan	RİK Olan	İB Olan	p
Olan	53 (86.9%)	1 (1.6%)	7 (11.5%)	.127
Olmayan	135 (86.0%)	12 (7.6%)	10 (6.4%)	
Toplam	188	13	17	

Tablo 36’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin İBÖ puanlarının çocukluktaki psikiyatrik sorununa göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Pearson Ki Kare analizi sonucunda grupların arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ, VE ÖNERİLER

TARTIŞMA

Çalışmamızda “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” puanlarına göre İB olmayan, RİK olan ve internet bağımlılığı olan şeklinde üç grup olarak değerlendirme yapılmıştır. Dürtüsellik, obsesif belirtiler ve demografik değişkenler bu üç grup ile karşılaştırılmıştır.

İnternet Bağımlılığı Yaygınlığı

Çalışmamızda Üsküdar Üniversitesinde öğrenim gören 218 öğrenciye “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” uygulanmıştır. Öğrencilerde internet bağımlılığı oranını %7.79 ve riskli internet kullanım oranını %5.96 ve normal kullanım oranı %86.23 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda elde edilen internet bağımlılığı oranı alanda yapılan diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında çok düşük bulunmamıştır.

Ülkemizde ve dünyada yapılan çalışmalarda internet bağımlılığı yaygınlığının birbirinden çok farklı sonuç sunmasında kullanılan ölçeklerin farklı kriterleri değerlendirilmesi, farklı kültürlere ve yaş gruplarına uygulanması önemli bir faktördür.

Finlandiya’da yaşları 12-18 arasında olan 7292 ergen üzerinde yapılan çalışmada kızların %1.4’ü ve erkeklerin %1.7’si internet bağımlılığı kriterini karşılamıştır. Çalışmaya katılan ergenlerin genelinde internet bağımlılığı oranı ise %2’nin altında bulunmuştur (Kaltiala-Heino ve ark., 2004). İngiltere’de yaş ortalaması 21.5 olan %54’ü kız ve %46’sı erkek olan 371 üniversitesi öğrencisine “Patolojik İnternet Kullanımı Ölçeği” uygulanarak patolojik internet kullanımı %18.3 olarak bulunmuştur (Niemz ve ark., 2005). Norveç’te 12-18 yaş aralığındaki gençler arasında yapılan bir çalışmada Young Tanı Anketi” ne göre internet bağımlılığı oranı %1.98 olarak bulunmuştur (Johansson ve Gotestam, 2004). Kore’de yapılan bir çalışmada 7.878 erkek ve 5.710 kız olmak üzere toplam 13.588 kişide internet bağımlılığı oranı %3.5 (%57.96 erkek ve %41.04 kız), muhtemel internet bağımlılığı oranı %18.4 olarak bulunmuştur (Whang ve ark., 2003). Avrupada yapılan bir

çalışmada birçok ülkeden 6.731 kadın ve 5.225 erkek olmak üzere 11.956 öğrenciye “Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği” uygulanmıştır. Yaş ortalaması 14.9 olan öğrencilerin internet bağımlılığı oranı %4.4 olarak bulunmuştur (Durkee ve ark., 2012). İran’da yaş ortalaması 130 kız ve 86 erkek olan 224 üniversite öğrencisine “Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği” uygulanmıştır. Elde edilen bulgularda interneti normal kullanan öğrenci sayısı 95, orta derecede internet bağımlılığı olan öğrenci sayısı 115, internet bağımlılığı olan öğrenci sayısı 12 ve ciddi düzeyde internet bağımlılığı olan öğrenci sayısı 2 olarak tespit edilmiştir (Mashaei ve ark., 2013). Khan ve arkadaşları (2014) tarafında Pakistanda Sargodha Üniversitesinde 300 master öğrencisinde yapılan bir çalışmada problemlili internet kullanım oranını %34 olarak bulunmuştur.

Sakarya Üniversitesinde 77 erkek ve 97 kız olmak üzere 174 öğrenci üzerinde yapılan çalışmanın sonucuna göre internet bağımlılığı olan öğrencilerin yüzdesi %32 (56 öğrenci) ve internet bağımlısı olmayan öğrenci yüzdesi %55.7 (118 öğrenci) olarak bulunmuştur (Koç, 2011). İstanbul ve Ankara illerinde çeşitli özel (Başkent Üniversitesi ve Haliç Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve devlet (Hacettepe Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi) üniversitelerinde öğrenim gören 1198 öğrenci üzerinde “Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği” kullanılarak yapılan çalışmada bağımlılığı yüksek öğrencilerin oranı %18.89 olarak belirlenmiştir (Batıgün ve Kılıç, 2011). Pamukkale Üniversitesinde 2096 öğrenci üzerinde yapılan bir çalışmada bağımlılık oranı %8.6 olarak bulunmuştur (Alaçam, 2012). Eskisehir Osmangazi Üniversitesinde yapılan bir çalışmada “Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği” 3442 öğrenciye uygulanmış ve internet bağımlılığı %8.28 olarak bulunmuştur (Orsal ve ark., 2013). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinde öğrenim gören 337 öğrencide Bayraktar (2001) tarafından Türkçeye uyarlanan “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” kullanılarak yapılan bir çalışmada patolojik internet kullanıcı oranı %1.2 ve sınırlı semptom gösterenlerin oranı %10.1 olarak bulunmuştur (Kır ve Sulak, 2014). Ançel ve arkadaşları (2015) 432 üniversite öğrenci üzerinde “İnternette Bilişsel Durum Ölçeğini” kullanarak yaptıkları başka çalışmada problemlili internet kullanım oranı % 15.9 olarak bulunmuştur. Giresun’da 3 farklı lisede toplam 1175 öğrenci üzerinde

“İnternet Bağımlılığı Testi” kullanılarak yapılan çalışmada problemlili internet kullanım oranı %7.1 olarak bulunmuştur (Çam ve Nur, 2015).

Alanda yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde internet bağımlılığı yaygınlığı oranları birbirinden farklı sonuçlar sunmaktadır. Bunun sebebi olarak bağımlılık kriterlerinin, araştırmada kullanılan ölçme araçlarının ve yöntemin birbirinden farklı olması görülmektedir (Yellow ve Marks, 2007).

Cinsiyet İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişki

Çalışmamızdaki örneklem 154 kız ve 64 erkek öğrenciden oluşmaktadır. Elde edilen bulgulara göre internet bağımlılığı olan kız öğrencilerde erkek öğrencilere göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bulgularda elde edilen bu sonuç alanda yapılan bazı çalışmaları destekler niteliktedir (Bayraktar ve Gün, 2007; Jang ve ark., 2008; Kaltiala-Heino ve ark., 2004; Kim ve ark., 2006; Orsal ve ark., 2013; Fu ve ark., 2010).

Alanyazında incelemelerde cinsiyete göre internet bağımlılığı değerlendirildiğinde yapılan çalışmaların birçoğunda erkeklerde internet bağımlılığı oranının kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Günüç, 2009; İnan, 2010; Taçyıldız, 2010). 378 kız ve 54 erkek üniversite öğrencisinde yapılan çalışmada cinsiyetin problemlili internet kullanımı üzerinde etkisi olduğu ve erkek öğrencilerin kız öğrencilerden farklı bir bilişsel durum içerisinde internete yöneldikleri görülmüştür (Ançel ve ark., 2015). Pakistan’da 150 kız ve 150 erkek 300 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada kızların bağımlılık oranı %38.73 ve erkeklerin bağımlılık oranı %48.42 bulunmuştur. Dolayısıyla internet bağımlılığı ile kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Khan ve ark., 2014). Ha ve arkadaşlarının (2007) 452 ergen üzerinde yaptığı başka bir çalışmada erkeklerde bağımlılık oranı yüksek bulunmuştur. Ayrıca erkeklerin kızlara göre internetin olumsuz sonuçlarından daha fazla etkilendikleri ve problemlili internet kullanımına daha fazla yatkın oldukları tespit edilmiştir (Sırakaya ve Seferoğlu, 2013). Çalışmalarda erkeklerin bağımlılık oranlarının fazla çıkmasının sebebi olarak erkek kullanıcıların teknolojiye ve oyun, sohbet, kumar, seks

gibi internet çevrimiçi nesnelere olan aşırı ilgilerinden kaynaklı olduğu düşünülebilir (Kır ve Sulak, 2014).

Alanyazında az sayıda da olsa internet bağımlılığı oranının kızlarda erkeklerden yüksek bulunduğu çalışma yer almaktadır (Griffiths, 1996). Kızların problemlili internet düzeyleri erkeklerin problemlili internet kullanım düzeylerine göre daha yüksek bulunmuştur (Odacı ve Çelik, 2011).

Demografik Değişkenler İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişki

Çalışmamızda örneklemdaki sigara kullanan 5 öğrencide İB tespit edilirken madde ve alkol kullanan öğrencilerde İB görülmemektedir. Çalışmamızda İBÖ puanları ile alkol, sigara ve madde kullanımına göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Alanda yapılan çalışmaların bazılarında elde edilen bulgulara benzer sonuçlar yer alırken çalışmamıza paralel olmayan sonuçlara da rastlanmıştır. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören 386 öğrenci üzerinde yapılan bir çalışmada sigara kullanımı ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Ergin ve ark., 2013). Johansson ve Gotestam (2004) tarafından 12-18 yaş aralığındaki Norveçli gençler üzerinde yapılan bir çalışmada alkol ve tütün gibi bağımlılıklar ile internet bağımlılığı arasında düşük bir ilişki bulunmuştur. Tayvanlı ergenler arasında yapılan başka bir çalışmada internet bağımlılığı, madde kullanımı ve alkol kullanımı ile ilişkili bulunmuştur (Yen, ve ark., 2007; Yen, C.F. ve ark., 2009). Ko ve arkadaşlarının (2008) 2114 ergen üzerinde internet bağımlılığı ve problemlili alkol kullanımının incelendiği çalışmada ikisi arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Yunan ergenleri arasında yapılan bir çalışmada madde kullanımı problemlili internet kullanımı ile ilişkili bulunmuştur (Fisoun ve ark., 2012).

İnternet bağımlılığı ile alkol ve sigara kullanımı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmada 2096 üniversite öğrenciye “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” ile CAGE testi uygulanmıştır. Sigara kullanan öğrencilerde internet bağımlılığı puanları sigara kullanmayanlara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bunun yanında alkol kullanan öğrencilerde internet bağımlılığı puanları kullanmayanlara nazaran anlamlı derecede

yüksek saptanmıştır (Alaçam, 2012). 1034 üniversite öğrencisinde yapılan başka bir çalışmada alkol kullanımı ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş fakat sigara kullanımı ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ayrıca internetin aşırı kullanımı ile sorunlu alkol kullanımında benzer mekanizmaların bağımlılık oluşmasında etkisinin olduğu düşünülmektedir (Canan, 2010).

Çalışmamızda internet bağımlılığı oranı birinci sınıflarda %5.6, ikinci sınıflarda %11.7, üçüncü sınıflarda %5.1 ve dördüncü sınıflarda %8.3 olarak bulunmuştur. İBÖ puanları ile sınıfdüzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Brenner (1997) tarafından yapılan bir araştırmada benzer bir sonuç elde edilmiş ve öğrencilerin sınıfları arasında problemlili internet kullanımı açısından anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Selçuk Üniversitesinde öğrenim gören 953 öğrenci üzerinde yapılan başka bir çalışmada sınıf düzeyi değişkeni ile internet bağımlılığı ve riskli kullanım oranlarına göre farklılık göstermediği bulunmuştur (Balcı ve Gülnar, 2009). Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi farklı bölümlerde okuyan problemlili internet kullanımı ile kişilik tipi arasındaki ilişkiyi inceleyen 453 öğrenciye Ceyhan ve arkadaşları (2007) tarafından geliştirilen Problemlili İnternet Kullanım Ölçeği kullanılmış. PİKÖ toplam puanı ile tüm alt ölçekleri ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Öztürk ve Özmen, 2011).

Alanda yapılan incelemelerde internet bağımlılığı düzeylerinin sınıf düzeylerine göre değiştiğini tespit eden çalışmalar da yer almaktadır. Mersin’de 1156 lise öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada sınıf düzeyi ile internet bağımlılığı arasında erkek öğrencilerde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bunun yanında 9. sınıfta olan kız öğrencilerde internet bağımlılığı diğer kız öğrencilere göre belirgin olarak yüksek çıkmıştır. Ayrıca tüm öğrencilerde sınıf düzeyine göre karşılaştırıldığında internet bağımlılığı tüm sınıflarda erkek öğrencilerde daha yüksek olduğu bulunmuştur (Şaşmaz ve ark., 2013). Balıkesir ilinde Merkez ilçedeki farklı 32 lisede 2853 öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada 9. ve 10. sınıftaki öğrencilerin bağımlılık puanlarının 11. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek bulunmuştur (Yılmaz ve ark., 2014).

Çalışmamızda İBÖ puanlarına ile kardeş sayıları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır Alanda yapılan çalışmalarda kardeş sayısı ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı bir farklılığın bulunmadığını gösteren çalışmamızla tutarlı sonuçlar bulunmaktadır (Ayas ve Horzum, 2013; Günüş, 2009; Koyuncu ve ark., 2012; Üneri ve Tanıdır, 2011).

Çalışmamızda öğrencilerin kaldığı yere göre İBÖ puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İnternet Bağımlılığı olan öğrencilerde ailesinin yanında kalanların oranı %7.8, yurttan kalanların oranı %7.4, arkadaşıyla kalanların oranı %5.0 ve tek başına yaşayanların oranı %25.0 olarak bulunmuştur. Bunun yanında riskli internet kullanımı olan öğrencilerde ailesinin yanında kalanların oranı %6.0, yurttan kalanların oranı %0, arkadaşıyla kalanların oranı %10.0 ve tek başına yaşayanların oranı %25.0 olarak bulunmuştur. Kaldığı yer değişkenine göre internet kullanım puanları tek başına yaşayan öğrencilerde diğerlerine göre daha yüksek bulunmuştur.

Alanda yapılan çalışmaların bazılarında öğrencilerin kaldığı yer ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Alaçam, 2012; Balcı ve Gülnar, 2009; Üçkardeş, 2010). Bunun yanında Canan (2010) tarafından Düzce Üniversitesi öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada birlikte yaşadıkları kişi değişkeni ile internet bağımlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada öğrencilerde ailesi ile yaşayanların %9.6'sının, akrabası ile yaşayanların %27.2'sinin, arkadaşları ile yaşayanların %10.2'sinin ve yalnız yaşayanların %35.2'sinin internet bağımlısı olduğu saptanmıştır.

İnternet Bağımlılığı olan öğrencilerde anne-babası hayatta olanların oranı %7.2 ve anne-babası hayatta olmayanların oranı %18.2, riskli internet kullanımı olan öğrencilerin anne-babası hayatta olanların oranı %6.3 ve anne-babası hayatta olmayanların oranı %0.0 olarak tespit edilmiştir. Anne baba durumu değişkeni ile İBÖ puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Alanda yapılan çalışmalarda anne babanın birlikteliği ile internet bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Doğan, 2013; Şahin, 2011)

İnternet Bağımlılığı İle Dürtüsellik Arasındaki İlişki

Çalışmamızda öğrencilerin İBÖ puanları ile BDÖ-11 dikkat dürtüsellik, plan yapamama ve ölçek toplam puanlarına göre anlamlı bir ilişki bulunmazken motor dürtüsellik alt ölçeği puanlarına göre İB ve RİK grubunda yer alan öğrencilerin İBÖ puanları internet bağımlılığı olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.

Cao ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan bir çalışmada yaşları 12-18 arasında olan 2620 lise öğrencisine YDQ ve BIS-11 uygulanmış ve 64 öğrenci internet bağımlısı olarak bulunmuştur. Bağımlı olan bu öğrencilerden DEHB hastalığı olan 14 öğrenci hariç tutularak kalan 50 öğrenci ve normal öğrencilerin oluşturduğu 50 öğrencilik kontrol grubu üzerinde ikinci bir çalışma yapılmıştır. İkinci çalışmadaki bağımlı grubun yaş ortalaması 14.8 ve kontrol grubunun yaş ortalaması 14.5 olarak tespit edilmiş ve bu öğrencilere BIS-11 ölçeği uygulanmıştır. İnternet bağımlılığı olan grubun BIS-11 Dikkat Eksikliği Dürtüsellik ve Motor Dürtüsellik alt ölçekleri puanları ve BIS-11 toplan puanları kontrol grubunun puanlarına göre çok daha yüksek çıkmıştır. YDQ puanları BIS-11'in tüm alt ölçekleri ile pozitif anlamda ilişkili olduğu görülmüştür.

Lin ve arkadaşları (2011) tarafından Tayvan'da yapılan bir çalışmada internet bağımlılığı yüksek dürtüsellikle ilişkilendirilmiştir.

Lee ve arkadaşları (2012) bir çalışmada internet bağımlılığı ile dürtüsellik arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 27 internet bağımlılığı olan, 27 patolojik oyun bağımlılığı olan ve 27 bağımlılığı olmayan kontrol grubu ile bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu gruplara YDQ, BIS-11, South Oaks Gambling Screen ölçekleri uygulanmıştır. Üç grupta da yaşa bağlı olarak belirgin bir fark görülmemiştir. İnternet bağımlılığı ve patolojik kumar oynama bağımlılığı olan bireylerde bağımlı olmayanlara göre tüm ölçeklerde ve alt ölçeklerinde belirgin farklılıklar tespit edilmiştir. İnternet bağımlılığı ile dürtüsellik tüm alt ölçeklerdeki puanlar ve toplam puanlar arasında pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Dalbudak ve arkadaşları (2013) tarafından Ankarada 2 üniversitede 85 erkek ve 234 kızdan oluşan 319 öğrencide İBÖ, BIS-11 ve Psikolojik Belirti Taraması (SCL90-R) uygulanılarak bir çalışma yapılmıştır. Çalışmada 39 (%12) öğrenci yüksek oranda internet bağımlısı, 82 (%25.7) orta derce internet bağımlısı ve geriye kalan 98 öğrenci internet bağımlısı olmayan şeklinde kategorize edilmiştir. İnternet bağımlılığı yüksek oranda çıkan erkek öğrenci 17 kız ve öğrenci 22 olarak bulunmuştur. Dürtüsellik ve psikopatoloji puanları internet bağımlılığı olan öğrencilerde bağımlı olmayan öğrencilere göre en yüksek değerlere ulaştığı bulunmuştur. Aynı zamanda internet bağımlılığı olan öğrencilerde BIS-11 Dikkat Eksikliği Dürtüsellik ve Motor Dürtüsellik alt ölçekleri puanları riskli gruba göre daha yüksek olarak bulunmuştur. Bunun yanında riskli olan grupta bağımlı olmayanlara göre dürtüsellik ve psikopatolojini alt ölçeklerinin birçoğunun puanları daha yüksek olarak bulunmuştur. Bu çalışmada sonuç olarak internet bağımlılığı ile dürtüsellik ve psikopatoloji arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Zhou ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan bir çalışmada internet bağımlılığı olan 22 kişi, alkol bağımlılığı olan 22 kişi ve kontrol grubu olarak 22 kişiye BIS-11 uygulanmıştır. İnternet bağımlılığı ve alkol bağımlılığı olan kişilerde bağımlı olmayanlara göre BIS-11 toplam puanları ve alt ölçekleri puanları arasında ciddi anlamda yüksek bulunmuştur.

Hwang ve arkadaşları (2014) tarafından Kore'de yapılan bir çalışmada kliniğe başvuran hastalar arasından 30 (yaş ortalaması 22.67 olan) internet bağımlısı ile 30 (yaş ortalaması 30.03 olan) alkol bağımlısı ve 30 (yaş ortalaması 25.33 olan) normal kişiden bir kontrol grubu ile oluşturulan bir örneklem kullanılmıştır. Bu örnekleme BIS-11 Kore versiyonu ve Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği uygulanmış. Elde edilen bulgular alkol kullananların çalışma grubun en yaşlıları bireyleri olduğu ve internet bağımlılığı olan bireylerin grubun en genç bireyleri olduğu tespit edilmiştir. İnternet bağımlılığı olanların BIS-11 toplam puanları alkol kullanan ve internet bağımlılığı olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca Dikkat Eksikliği Dürtüsellik alt ölçeği puanları ciddi oranda alkol kullananlarda yüksek bulunmuştur. Plan Yapamama Dürtüselligi ve Motor

Dürtüsellik alt ölçekleri internet bağımlılığı olan grupta bağımlılığı olmayan gruba göre ciddi oranda yüksek bulunmuştur.

Bir üniversitedeki 1. ve 4. sınıf öğrencilerinde “İnternet Bilişsel Durum Ölçeği” 432 öğrenci üzerinde uygulanarak bir çalışma yapılmıştır. Yaş ortalamaları 20.6. Problemlerli internet kullanımı %15.9 olarak bulunmuştur. İnternet Bilişsel Durum Ölçeği puanları dürtü kontrolünde güçlük erkek öğrencilerde kızlardan daha fazla olarak bulunmuştur (Ançel ve ark., 2015).

Zhang ve arkadaşları (2015) tarafından internet bağımlılığı ve dürtüsellik arasındaki ilişkiyi incelemek için yapılan çalışmada yaşları 18-25 arasında olan 1068 kolej öğrencisine YDQ ve BIS-11 ölçeklerini uygulanmıştır. Öğrencilerin %7.6’sında klinik seviyede İB tespit edilmiştir. Ayrıca hayatın anlamı ve dürtüsellüğün İB üzerindeki etkisi ciddi oranda yüksek bulunmuştur.

İnternet Bağımlılığı İle Obsesif-Kompulsif Belirtiler Arasındaki İlişki

Çalışmamızda öğrencilerin İBÖ puanları ile MOKÖ puanları karşılaştırıldığında kontrol, temizlik, kuşku alt ölçek puanları İB olanlarda İB olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca yavaşlık, ruminasyon ve ölçek toplam puanları İB olan öğrencilerde RİK olan ve İB olmayanlara göre kontrol etme obsesyonu daha yüksek bulunmuştur.

Ha ve arkadaşları (2007) tarafından 452 ergende yapılan çalışmada erkeklerde bağımlılık yüksek bulunmuştur. İnternet bağımlılığı olan 139 ergen ve bağımlı olmayan 313 ergenin katıldığı çalışmada internet bağımlılığı oranı %30.8 (orta derecede internet bağımlılığı oranı %29 ciddi derecede internet bağımlılığı oranı %1.8) olarak bulunmuştur. İnternet bağımlılığına göre cinsiyetler arasında ciddi bir fark bulunmamıştır. İnternet bağımlılığı puanları ile depresif belirtiler ve obsesif-kompulsif belirtiler arasında pozitif bir ilişki görülmüştür.

Koç (2011) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılmış bir çalışmada internet bağımlılığı ile obsesif-kompulsif belirtiler arasındaki ilişki incelenmiştir. Günlük olarak 6 saat ya da daha fazla internet kullanan öğrencilerde obsesif-kompulsif belirtiler arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇLAR

Bu bölümde bulgulardan elde edilen sonuçlara yer verilmektedir.

- 1) Yaşları 17-30 arasında olan Üsküdar Üniversitesi öğrencilerinde İB görülme sıklığı %7.79 ve RİK oranı 5.96 olarak bulunmuştur.
- 2) İBÖ puanlarında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde cinsiyete göre bir fark bulunmazken RİK olan öğrencilerde erkeklerin oranı kızlara göre daha yüksek bulunmuştur. Kızların %7.8'inde erkeklerin %7.8'inde internet bağımlılığı saptanırken, kızların %3.9'u ve erkeklerin %10.9'u riskli internet kullanımı tespit edilmiştir.
- 3) Sigara kullanımına göre İBÖ puanları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde sigara kullanım oranı %8.1 ve sigara kullanmayan oranı %7.7, RİK olan öğrencilerin sigara kullanım oranı %4.8 ve sigara kullanmayan oranı %6.4 olarak tespit edilmiştir.
- 4) Alkol kullanımına göre İBÖ puanları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde alkol kullanmayan oranı %9.3, RİK olan öğrencilerin alkol kullanım oranı %8.3 ve alkol kullanmayan oranı %5.5 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca İB olan öğrenciler alkol kullanmadığı saptanmıştır.
- 5) Madde durumuna göre İBÖ puanları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde madde kullanmayan oranı %7.9, RİK olan öğrencilerin madde kullanmayan oranı %6.1 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca İB olan ve RİK olan öğrencilerin madde kullanmadığı saptanmıştır.
- 6) Herhangi bir psikiyatrik tanı almış olmaya göre İBÖ puanları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde daha önce herhangi bir psikiyatrik tanı almış olanların oranı %9.1

ve daha önce herhangi bir psikiyatrik tanı almamış oranı %7.6, RİK olan öğrencilerin daha önce herhangi bir psikiyatrik tanı almış olanların oranı %3.0 ve daha önce herhangi bir psikiyatrik tanı almamış oranı %6.5 olarak tespit edilmiştir.

- 7) Sınıf düzeylerine göre İBÖ puanları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB oranı birinci sınıflarda %5.6, ikinci sınıflarda %11.7, üçüncü sınıflarda %5.1 ve dördüncü sınıflarda %8.3 olarak bulunmuştur. RİK oranı ise birinci sınıflarda %3.3, ikinci sınıflarda %7.8, üçüncü sınıflarda %7.7 ve dördüncü sınıflarda %8.3 olarak bulunmuştur.
- 8) Kaldığı yere göre İBÖ puanları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde ailesinin yanında kalanların oranı %7.8, yurttaki kalanların oranı %7.4, arkadaşıyla kalanların oranı %5.0 ve tek başına yaşayanların oranı %25.0 olarak bulunmuştur. Bunun yanında RİK olan öğrencilerde ailesinin yanında kalanların oranı %6.0, arkadaşıyla kalanların oranı %10.0 ve tek başına yaşayanların oranı %25.0 olarak bulunmuştur. Kaldığı yer değişkenine göre İBÖ puanları tek başına yaşayan öğrencilerde diğerlerine göre daha yüksek bulunmuştur.
- 9) Aile durumuna göre İBÖ puanları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde anne-babası hayatta olanların oranı %7.2 ve anne-babası hayatta olmayanların oranı %18.2 ve RİK olan öğrencilerin anne-babası hayatta olanların oranı %6.3 olarak tespit edilmiştir.
- 10) Kardeş sayılarına göre İBÖ puanları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde 1 kardeşi olanların oranı %7.3, 2 kardeşi olanların oranı %5.7, 3 kardeşi olanların oranı %3.3, 4 ve üstü kardeşi olanların oranı %16.7 olarak bulunmuştur.

- 11) Çocukluğunda sorunlu davranışı olan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile çocukluğunda sorunlu davranışı olmayan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde çocukluğunda sorunlu davranışı olanların oranı %8.7 ve çocukluğunda sorunlu davranışı olmayanların oranı %7.7, RİK olan öğrencilerin çocukluğunda sorunlu davranışı olmayanların oranı %6.7 olarak tespit edilmiştir.
- 12) Çocukluğunda psikiyatrik sorunu olan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile çocukluğunda sorunlu davranışı olmayan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde çocukluğunda psikiyatrik sorunu olanların oranı %11.5 ve çocukluğunda psikiyatrik sorunu olmayanların oranı %6.4, RİK olan öğrencilerin çocukluğunda psikiyatrik sorunu olanların oranı %1.6 ve çocukluğunda psikiyatrik sorunu olmayanların oranı %7.6 olarak tespit edilmiştir.
- 13) Öğrencilerin İBÖ puanları ile BDÖ-11 dikkat dürtüsellik alt ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde dikkat dürtüsellliği olanların oranı %11.8 ve dikkat dürtüsellliği olmayanların oranı %88.2 olarak tespit edilmiştir.
- 14) Öğrencilerin İBÖ puanları ile BDÖ -11 motor dürtüsellik alt ölçeği puanları karşılaştırıldığında İB ve RİK grubunda yer alan öğrencilerin İBÖ puanları internet bağımlılığı olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur. İB olan öğrencilerde motor dürtüsellliği olanların oranı %29.4 ve motor dürtüsellliği olmayanların oranı %70.6, RİK olan öğrencilerde motor dürtüsellliği olanların oranı %23.1 ve motor dürtüsellliği olmayanların oranı %76.9 olarak tespit edilmiştir. İnternet bağımlılığı ile BDÖ-11 Motor Dürtüsellik alt ölçeği arasında pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır.
- 15) Öğrencilerin İBÖ puanları ile BDÖ -11 plan yapamama dürtüsellliği alt ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB olan öğrencilerde plan

yapamama dürtüsellığı olanların oranı %88.2 ve plan yapamama dürtüsellığı olmayanların oranı %11.8 olarak tespit edilmiştir.

- 16) Öğrencilerin İBÖ puanları ile BDÖ -11 toplam puanı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İB olan öğrencilerden BDÖ -11 toplam puanına göre sadece bir öğrencinin dürtüsel olduğu saptanmıştır.
- 17) Öğrencilerin İBÖ puanları ile MOKÖ Kontrol Etme alt ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kontrol Etme alt ölçeği puanları İB olan öğrencilerde İB olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.
- 18) Öğrencilerin İBÖ puanları ile MOKÖ Temizlik alt ölçeği puanları arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Temizlik alt ölçeği puanları İB olan öğrencilerde İB olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.
- 19) Öğrencilerin İBÖ puanları ile MOKÖ Yavaşlık alt ölçeği puanları arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yavaşlık alt ölçeği puanları İB olan öğrencilerde RİK olan ve İB olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.
- 20) Öğrencilerin İBÖ puanları ile MOKÖ kuşku alt ölçeği puanları arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kuşku alt ölçeği puanları İB olan öğrencilerde İB olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.
- 21) Öğrencilerin İBÖ puanları ile MOKÖ ruminasyon alt ölçeği puanları arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ruminasyon alt ölçeği puanları İB olan öğrencilerde RİK olan ve İB olmayanlara daha yüksek bulunmuştur.
- 22) Öğrencilerin İBÖ puanları ile MOKÖ toplam puanı arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. MOKÖ ölçek toplam puanları İB olan öğrencilerde RİK olan ve İB olmayanlara göre obsesif belirtileri daha yüksek bulunmuştur.

ÖNERİLER

Uygulamalara Yönelik Uyarılar

1. İnternetin sağlıklı kullanımı üzerine belediyeler, sivil toplum kuruluşları, eğitimciler, psikologlar ve üniversiteler tarafından seminerler düzenlenebilir.
2. Kamu spotları hazırlanarak toplum özellikle gençler internet kullanımı hakkında bilinçlendirilebilir.
3. Aileler internet bağımlılığı konusunda bilgilendirilebilir.
4. Üniversitelerde internet kullanımı üzerine dersler verilebilir. Böylece öğrencilerde internetin sağlıklı kullanımı için farkındalık oluşturulabilir.
5. Üniversitelerde psikologlar, uzmanlar ve öğrencilerden meydana gelen çalışma grupları oluşturularak internet bağımlılığının sebepleri ve önlemek için yapılabilecek uygulamalar hakkında çalışmalar yapılabilir.

Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Bu çalışmada Üsküdar Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin internet bağımlılığı yaygınlığı bulunmuştur. Daha büyük bir örneklem kullanılarak internet bağımlılığı yaygınlığı üzerine çalışmalar yapılabilir.
2. Çalışmamızda internet bağımlılığı ile dürtüsellik ve obsesif belirtiler arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılacak olan yeni çalışmalarda internet bağımlılığını yordayan değişkenler üzerine araştırmalar yapılabilir. Elde edilecek yeni bulgular bu bağımlılığın daha iyi tanınmasını ve önlemek için yeni yöntemler geliştirilmesini sağlayabilir.

3. Çalışmamızda özbildirim ölçekleri kullanılmıştır. Bu ölçeklerin geçerliliği bireyin doğru cevap vermesine bağlıdır. Bundan dolayı yapılacak yeni çalışmalarda başka araştırma yöntemleriyle desteklenebilir.
4. Kesitsel çalışmalar yapılarak internet bağımlılığının toplumda yaşlara göre yaygınlığı tespit edilerek internetin sağlıklı kullanılması için önlemler alınabilir.

KAYNAKLAR

- Ahren-Moonga, J., Holmgren, S., Von Knorring, L., et al. (2008) Personality Traits and Self-Injurious Behaviour in Patients With Eating Disorders. *Eur Eat Disord Rev*, 16: 268-275.
- Alaçam, H., (2012). Denizli Bölgesi Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Görülme Sıklığı ve Yetişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu ile İlişkisi. Tıpta Uzmanlık Tezi. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Denizli.
- American Psychiatric Association, (1994). *Mental Bozuklukların Tanımsal ve Sayımsal El Kitabı (DSM- IV)*. APA, Washington DC; Köroğlu E. (Çeviri editörü). Ankara: Hekimler Yayın Birliği, Ankara
- American Psychiatric Association (2000). *Diagnostic And Statistical Manual Of Mental Disorders*. American Psychiatric Pres. Washington DC. 1994
- American Psikiyatri Birliği, (2014). *Mental Bozuklukların Tanımsal ve Sayımsal El Kitabı (DSM- V)*. APA, Washington DC; Köroğlu E. (Çeviri editörü). Ankara: Hekimler Yayın Birliği, Ankara
- Ançel, G., Açıkgöz, İ., Ayhan, A.,G.Y., (2015) Problemler İnternet Kullanımı ile Duygusal Zeka ve Bazı Sosyodemografik Değişkenler Arasındaki İlişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 16: 255-263.
- Arısoy, Ö. (2009). İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1:55-67.
- Ayas, T., Horzum, M.B. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Aile İnternet Tutumu. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 4(39): 46-57.
- Aydemir, Ö. ve Köroğlu, E., (2006). *Psikiyatride Kullanılan Klinik Ölçekler*. Hekimler Yayın Birliği.
- Balcı Ş. ve Gülnar B., (2009) Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7: 5-22.
- Bayar, R. ve Yavuz, M., (2008) 'Obsesif Kompulsif Bozukluk' Türkiye'de Sık Karşılaşılan Psikiyatrik Hastalıklar Sempozyum Dizisi, 62: 185-192.
- Bayraktar, F., (2001). İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Bayraktar, F. ve Gün, Z., (2007). Incidence and correlates of internet usage among adolescents in North Cyprus. *Cyberpsychology & Behavior*, 10: 191-197.
- Bayraktutan, F., (2005). Aile İçi İlişkiler Açısından İnternet Kullanımı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Yapı – Sosyal Değişime Bilim Dalı, İstanbul.
- Batıgün, A.D. ve Kılıç, N., (2011) İnternet Bağımlılığı İle Kişilik Özellikler, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*. 26(67):1-10.
- Beranuy M, Oberst U, Carbonell X, Chamarro, A. (2009) Problematic Internet and Mobile Phone Use and Clinical Symptoms in College Students: The Role of Emotional Intelligence. *Comput Human Behav.*, 25: 1182-1187.
- Beşiroğlu, L. ve Ağargün, MY., (2006) Obsesif Kompulsif Bozuklukta Sağlık Yardımı Arama Davranışı İle İlişkili Etmenler: Hastalık İle İlişkili Ve Genel Etmenlerin Rolü. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 17:213-222.
- Bread, K.W., Wolf, E.M., (2001). “Modification in The Proposed Diagnostik Criteria for Internet Addiction”, *CyberPsychology & Behavior*, 4 (3).5:377- 380.
- Brenner, V., (1997). Psychology of Computer Use: XLVII. Parameters of İnternet Use, Abuse and Addiction: The First 90 Days of The İnternet Usage Survey. *Psychological Reports*, 80: 879-882.
- Canan, F., (2010) Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı, Disosiyatif Belirtiler ve Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki. Tıpta Uzmanlık Tezi. Düzce Üniversitesi. Düzce.
- Cao, H., Sun, Y., Wan, Y., Hao, J., Tao, F., (2011) Problematic Internet Use in Chinese Adolescents and its Relation to Psychosomatic Symptoms and Life Satisfaction. *BMC Public Health*. 11: 802.
- Cao, F., Su, L., Liu, T., Gao, X., (2007) The Relationship Between Impulsivity and Internet Addiction in A Sample of Chinese Adolescents. *European Psychiatry*. 22(7): 466–471.
- Caplan, SE., (2003) Preference for Online Social Interaction: A Theory of Problematic Internet Use and Psychosocial Well-Being. *Commun Res*. 30(6): 625-648.
- Caplan, SE., (2002) Problematic Internet Use and Psychosocial Well-Being: Development of A Theory-Based Cognitive-Behavioral Measurement Instrument. *Computers in Human Behavior*. 18: 553-575.

- Cengizhan, C., (2005). Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut: Bağımlılık. VIII. Ulusal PDR Kongresi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Ceyhan, E., Ceyhan, A.A., Gürcan, A., (2007). Problemlili İnternet Kullanımı Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (KUYEB) Dergisi, 7: 387-416.
- Chen, X., Li, F., H., Long, L.L., (2007). Prospective Study on The Relationship Between Social Support and Internet Addiction. Chinese Mental Health Journal. 21(4): 240-243.
- Chen, S.H., Weng, L.C., Su, Y.J., Wu, H.M., (2003) Development of Chinese Internet Addiction Scale and its psychometric study. Chin J Psych. 45: 279-294.
- Choi, K., Son, H., Park, et. al. (2009) Internet Overuse and Excessive Daytime Sleepiness in Adolescents. Psychiatry Clin Neurosci. 63(4): 455-462.
- Chou, C., Condron, L., Belland, J.C., (2005) A Review of the Research on Internet Addiction. Educational Psychology Review 17(4): 363-388.
- Chou, C., Hsiao, M.C., (2000). Internet Addiction, Usage, Gratification, and Pleasure Experience: The Taiwan College Student's Case. Computers and Education, 35: 65-80.
- Cloninger, C.R., Przybeck, T.R., Surakic, D.M., et. al. (1994) The Temperament and Character Inventory (TCI): A Guide to Its Development and Use. Washington, Center for Psychobiology of Personality Department of Psychiatry, Washington University School of Medicine.
- Çam, H.H. ve Nur, N., (2015) Adölesanlarda İnternet Bağımlılığı Prevalansı İle Psikopatolojik Semptomlar ve Obezite Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. TAF Preventive Medicine Bulletin. 14: 181-188.
- Çetinkaya, M., (2013). İlköğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Öncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.yok
- Dalbudak, E., Evren, C, Topcu, M., et. al. (2013) Relationship of Internet Addiction with Impulsivity and Severity of Psychopathology Among Turkish University Students. Psychiatry Research, 210(3): 1086-1091.
- Davis, R., (2001). A Cognitive-Behavioral Model of Pathological Internet Use. *Computers in Human Behavior*, 17: 187-195.
- Davis, R.A., Flett, G.L., Besser, A., (2002). Validation of A New Scale For Measuring Problematic Internet Use; İmplications for Pre-Employment Screening. *CyberPsychology & Behavior*, 15: 331- 347.

- Dawe, S, Loxton, NJ, (2004) The Role of Impulsivity in The Development of Substance Use and Eating Disorder. *Neurosci Behav Rev*, 28: 343-351.
- Dickman, S.J., (1990) Functional and Dysfunctional Impulsivity: Personality and Cognitive Correlates. *Journal of Personality Social Psychology*, 58(1): 95-102.
- Doğan, A., (2013) İnternet Bağımlılığı Yaygınlığı. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylöl Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Dougherty, D.M., Mathias, C.W., Marsh, D.M., Jagar, A.A., (2005) Laboratory Behavioral Measures of Impulsivity. *Behavior Research Methods* 37: 82-90.
- Durkee, T., Kaess, M., Carli, V., et al. (2012) Prevalence of Pathological Internet Use Among Adolescents in Europe: Demographic and Social Factors. *Addiction* 107: 2210–2222.
- Egger, O., Rauterberg, M., (1996) Internet Behaviour and Addiction. Work and Organisational Psychology Unit. Zurich. 1-173.
- Eijnden, R.J.M., Meerkerk, G.J., Vermulst, A.A., et. al. (2008) Online Communication, Compulsive Internet Use, and Psychosocial Wellbeing Among Adolescents: A Longitudinal Study. *Dev Psychol*, 44: 655-665.
- Ekici, A., (2002) “Aziz Antonius’ un Baştan Çıkarılması: Bir Kötü Alışkanlık Olarak İnternet”, *Cogito Dergisi*, 30: 227-235.
- Engelberg, E., Sjöberg, L., (2004), Internet use, social skills and adjustment. *Cyberpsychol Behav*, 7: 41- 47.
- Ergin, A., Uzun, S.U., Bozkurt, A.İ., (2013) Tıp Faköltesi Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Sıklığı ve Etkileyen Etmenler, *Pam Med J*, 6(3): 134-142.
- Erol, N., Savaşır, I., (1988) Maudsley Obsesif-Kompulsif Soru Listesi. 24. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışma Kitabı. Ankara, 107-114.
- Esen, E. ve Siyez, D.M., (2011) Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-sosyal Değişkenlerin İncelenmesi *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 2011, 4 (36), 127-138.
- Evenden, J.L., (1999) Impulsivity: A Discussion of Clinical and Experimental Findings. *J Psychopharmacol*, 13:180-192.
- Eysenck, S.B., Eysenck, H.J., (1977) The Place of Impulsiveness in A Dimensional System of Personality Description. *Br J Soc Clin Psychol* 16: 57-68.

Eysenck, S.B., Pearson, P.R., Easting, G., Allsopp, J.F., (1985) Age Norms for Impulsiveness, Venturesomeness and Empathy in Adults. *Pers Individ Dif.*, 6: 613-619.

Far, S.N., Samarein, Z.A., Yekleh, M., et. al. (2014) Relationship Between The Components of Emotional Intelligence and Internet Addiction of Students in Kharazmi University. *Int J Psychol Behav Res*, 3(1): 60-66.

Fisoun, V., Floros, G., Siomos, K., et. al. (2012). Internet Addiction As An Important Predictor in Early Detection of Adolescent Drug Use Experience-Implications for Research and Practice. *Journal of Addiction Medicine*, 6(1), 77-84.

Fu, K. Chan, W.S.C., Wong, P.W.C., Yip, P.S.F., (2010) Internet Addiction: Prevalence, Discriminant Validity and Correlates Among Adolescents in Hong Kong. *The British Journal of Psychiatry*. 196: 486–492. doi: 10.1192/bjp.bp.109.075002.

Greenfield, D.N., (1999). Psychological Characteristics of Compulsive Internet Use: A Preliminary Analysis, *CyberPsychology&Behavior*, 403-412.

Griffiths, M.D., (1996) Behavioral Addictions: An Issue for Everybody? *Journal of Workplace Learning*, 8:19-25.

Griffiths, M.D., (1998). Internet addiction: Does It Really Exist? In Gackenbach, J. (Edit.), *Psychology and The Internet: Intrapersonal and Transpersonal Applications* (pp. 61-75). New York: Academic Press.

Griffiths, M., (1999) Internet addiction: Fact or Fiction? *The Psychologist*, 12(5): 246-251.

Griffiths, M. D. (2000). Internet Addiction: Time o be Taken Seriously? *Addiction Research*. 8: 413-418.

Griffiths, M.D., (2009) The Psychology of Addictive Behaviour. In M. Cardwell, M. L. Clark, C. Meldrum, & A. Waddely (Eds.), *Psychology for A2 Level* (pp. 436-471). London, UK: Harper Collins.

Goel D, Subramanyam, A., Kamath, R., (2013) A Study on The Prevalence of İnternet Addiction and Its Association with Psychopathology in Indian Adolescents. *Indian Journal of Psychiatry*. 55(2): 140-143.

Goldberg, I. (1996). Internet addiction. Electronic message posted to Research Discussion List. Research @ PsyCom.net World Wide Wbe, <http://www.cmhc.com/mlists/research/> and <http://www-usr.rider.edu/~suler/psycyber/supportgp.html> Erişim tarihi: 05.01.2016

Goldberg, I., (1997) Internet Addictive Disorder. Diagnostic Criteria. <http://www.psychom.net/iadcriteria.html> Erişim tarihi: 05.01.2016

- Gonzalez, N.A., (2002). Internet Addiction Disorder and Its Relation To Impulse Control. Unpublished Master's Thesis, Texas A&M University, Kingsville.
- Grohol, J. (1999). "Internet Addiction Guide", <http://psychcentral.com/netaddiction/>
Erişim tarihi: 03.01.2016
- Güleç, H., Tamam, L., Güleç, M.Y., et. al. (2008) Psychometric Properties of The Turkish Version of The Barratt Impulsiveness scale-11. Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, 18:251-258.
- Güleç, H., Tamam, L., Usta, H., et. al. (2009) Bipolar Bozuklukta Dürtüsellik. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 10:198-203.
- Günüç, S., (2009). İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Gönül, A.S., (2002) Patolojik İnternet Kullanımı. New Symposium. 40(3): 105-110
- Ha, J.H., Kim, S.Y., Bae, S.C., et. al. (2007). Depression and Internet Addiction in Adolescents. Psychopathology, 40: 424-430.
- Halperin, J.M., Wolf, L.E., Pascualvaca, D.M., et al. (1998) Differential Assesment of Attention and Impulsivity in Children. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry, 27:326-329.
- Hamburger, Y.A., Ben-Artzi, E., (2003). Loneliness and Internet Use. Computers in Human Behavior, 19: 71-80.
- Hodgson, R.J., Rachman, S., (1977). Obsessional-Compulsive Complaints. Behavioral and Research Therapy, 15: 389-395.
- Ho, M.Y., Mobini, S., Chiang, T.J., et al. (1999) Theory and Method in The Quantitative Analysis of "Impulsive Choice" Behaviour: Implications for Psychopharmacology. Psychopharmacol. 146(4): 362-372.
- Hwang, J.Y., Choi, J.S., Gwak, A.R., Jung D, Choi SW, Lee J, et al. (2014) Shared Psychological Characteristics That are Linked to Aggression Between Patients with Internet Addiction and Those with Alcohol Dependence. Ann Gen Psychiatry 13:6.
- İnan, A., (2010). İlköğretim II. Kademe ve Lise Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Jang, K.S., Hwang, S.Y., Choi, J.Y., (2008). Internet Addiction and Psychiatric Symptoms Among Korean Adolescents. Journal of School Health, 78: 165-171.

- Johansson, A., Gotestam, K., (2004) Internet Addiction: Characteristics of A Questionnaire and Prevalence in Norwegian Youth (12-18 years). *Scandinavian Journal of Psychology* 45: 223- 229.
- Kaltiala-Heino, R.S., Lintonen, T., Rimpela, A., (2004) Internet Addiction? Potentially Problematic Use of The Internet in A Population of 12-18 Year-Old Adolescents. *Addict Res Theory.*, 12: 89-96.
- Karasar, N., (2005) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kayri, M. ve Günüş, S., (2009) İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1): 157-175.
- Kır, İ. ve Sulak, Ş., (2014) Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 51: 150-167.
- Kim H., Davis K.E., (2009) Toward A Comprehensive Theory of Problematic Internet Use: Evaluating The Role of Self-Esteem, Anxiety, Flow, and The Selfrated Importance of internet Activities. *Comput Hum Behav*, 25(2): 490-500.
- Kim, K., Ryu, E., Chon, M.Y., et. al. (2006) Internet Addiction in Korean Adolescents and Its Relation to Depression and Suicidal Ideation: A Questionnaire Survey. *International Journal Of Nursing Studies*, 43: 185–192.
- Kim, Y.S., Cha, B., Lee, D., et. al. (2013) The Relationship Between Impulsivity and Quality of Life in Euthymic Patients with Bipolar Disorder. *Psychiatry Investig*, 10: 246-252.
- Khan, R.B., Muhammad, S., Hussain, B.A., Haseeb, M., (2014) The Relationship Between Internet Addiction and Anxiety Among Students of University of Sargodha. *International Journal of Humanities and Social Science*. 4:288-293.
- Klinterberg, B., Hallman, J., Orelund, L., et. al. (1992) Exploring The Connections Between Platelet Monoamine Oxidase Activity and Behavior. *Neuropsychobiology*, 26: 136-145.
- Ko, C.H., Yen, J.Y., Chen, C.C., Chen, S.H., Yen, C.F., (2005) Proposed Diagnostic Criteria of Internet Addiction For Adolescents. *J Nerv Ment Dis*.193:728-733.
- Ko, C.H., Yen, J.Y., Yen, C.F., Chen, C.S., Weng, C.C., Chen, C.C., (2008) The Association Between Internet Addiction and Problematic Alcohol Use in Adolescents: The Problem Behavior Model. *Cyberpsychol Behav*. 11(5):571-576.

- Ko, C.H., Yen, J.Y., Chen, C.S., Yeh, Y.C., Yen, C.F., (2009) Predictive Values of Psychiatric Symptoms for Internet Addiction in Adolescents: A 2-Year Prospective Study. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*. 163(10): 937-943.
- Koç, M., (2011) Internet Addiction and Psychopatology. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, January, 10: 143-148.
- Koyuncu, T., Ünsal, A. ve Arslantaş, D. (2012). İlköğretim ve Lise Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık. 15. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi.
- Kurtaran, G.T., (2003). İnternet Bağımlılığını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Kuss, D.J., Griffiths, M.D., Binder, J.F., (2013) Internet Addiction in Students: Prevalence and Risk Factors. *Comput Hum Behav*, 29(3): 959-966.
- Lee, H.W., Choi, J.S., Shin, Y.C., Lee, J.Y., Jung, H.Y., Kwon, J.S., (2012). Impulsivity in Internet Addiction: A Comparison with Pathological Gambling. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* 15, 373-377.
- Lin, S.S.J., Tsai, C.C., (2002). Sensation Seeking and Internet Dependence of Taiwanese High School Adolescents. *Computers in Human Behavior*, 18, 411-426.
- Lin, M.P., Ko, H.C., Wu, J.Y., (2011). Prevalence and Psychosocial Risk Factors Associated with Internet Addiction in A Nationally Representative Sample of College Students in Taiwan. *Cyberpsychology Behavior and Social Networking*, 14(12): 741-746.
- Lochner, C., Stein, D. J. (2001). Gender in Obsessive-Compulsive Disorder and Obsessive Compulsive Spectrum Disorders. *Archives of Women's Mental Health*, 4, 19-26.
- Nalwa, K, Anand, A.P., (2003) Internet Addiction in Students: A Cause of Concern. *Cyberpsychology and Behaviour* 6(6): 653-656.
- Niemz, K., Griffiths, M.D., Banyard, P., (2005) Prevalence of Pathological Internet Use Among University Students and Correlations With Self-Esteem, The General Health Questionnaire (GHQ), and Disinhibition., *Cyberpsychology & Behavior*, 8(6): 562-570.
- Nichols, L.A., Nicki, R., (2004) Development of A Psychometrically Sound Internet Addiction Scale: A Preliminary Step. *Psychol Addict Behav*. 18:381-384.
- Mashaei, N., Mohammad, A., Ahmad, P.B., Omid, R., Ayatollahi, A., Reza, B., et. al. (2013) The Prevalence of Internet Addiction Among The Students Of Rafsanjan University Of Medical Sciences. *ASEAN Journal of Psychiatry* 14:109-125.

- Moeller, F.G., Dougherty, D.M., Barratt, E.S., et. al. (2001a) The Impact of Impulsivity on Cocaine Use and Retention in Treatment. *J Subst Abuse Treat*, 21:193-198.
- Moeller, F.G., Barratt, E.S., Dougherty, D.M., et. al. (2001b) Psychiatric Aspects of Impulsivity. *Am J Psychiatry*, 158: 1783-1793.
- Morahan-Martin, J., Schumacher, P., (2000). Incidence and Correlates of Pathological Internet Use Among College Students. *Computers in Human Behavior*, 16: 13-29.
- Muslu, G.K., Boluşık, B., (2009). Çocuk ve Gençlerde İnternet Kullanımı. *TAF Preventive Medicine Bulletin*. 8(5): 445-450
- Odabaşıoğlu, G., Öztürk, Ö., Genç, Y., (2007) On Olguluk Seri İle İnternet Bağımlılığı-Klinik Görünümler. *Bağımlılık Dergisi*. 8: 46-51.
- Odacı, H. ve Çelik, Ç., (2011) Üniversite Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımlarının Akademik Öz-Yeterlilik, Akademik Erteleme ve Yeme Tutumaları İle İlişki. 5 th International Computer & Instructional Technologies Symposium, 22-24 September 2011 Fırat University, Elazığ- Turkey.
- Orsal, O., Orsal, Ö., Ünsal, A., Özalp, S.S., (2013) Evaluation of Internet Addiction and Depression Among University Students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 82: 445-454.
- O'Toole, K., Abramowitz, A., Morris, R., et al. (1997) Effects of Methylphenidate and Nonverbal Learning in Children with Attention-Deficit Hyperactivity Disorder. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 36:531-538.
- Özcan, N.K. ve Buzlu, S., (2007). Internet Use and Its Relation with The Psychosocial Situation for A Sample of University Students. *CyberPsychology & Behavior*, 10: 767-772.
- Öztürk, E. ve Özmen, S.K., (2011) Öğretmen Adaylarının Problemlı İnternet Kullanım Davranışlarının, Kişilik Tipi, Utangaçlık ve Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 11(4): 1785-1808.
- Parker, J.D.A., Summerfeldt, L.J., Taylor, R.N., Kloosterman, P.H., Keefer, K.V., (2013) Problem Gambling, Gaming and Internet Use in Adolescents: Relationships with Emotional Intelligence in Clinical and Special Needs Samples. *Pers Individ Differ* 55(3):288- 293.
- Patton, J.H., Stanford, M.S., Barratt, E.S., (1995) Factor Structure of Barratt Impulsiveness Scale. *J Clin Psychol*. 51: 768-774.
- Petry, N.M., (2001) Substance Abuse, Pathological Gambling, and Impulsiveness. *Drug Alcohol Depend*. 63: 29-38.

- Petry, N.M., Rehbein, F., Gentile, D.A., Lemmens, J.S., Rumpf, H.J., Mossle, T., et al. (2014) An International Consensus for Assessing Internet Gaming Disorder Using The New DSM-5 Approach. *Addiction*, 109: 1399-1406.
- Powers, R.L., Russo, M., Mahon, K. et. al. (2013) Impulsivity in Bipolar Disorder; Relationships with Neurocognitive Dysfunction and Substance Use History. *Bipolar Disord*, 15: 876-884.
- Rasmusen, S.A., Eisen, J.K., (1992) The Epidemiology and Clinical Features of Obsessive Compulsive Disorder. *J Clin Psychiatry*, 15: 743-758.
- Roy, A., (2004). Impulsivity in Drug Dependent Patients Who Attempt Suicide. *Arch Suicide Res*, 8: 375-378.
- Scherer, K., (1997). College life online: Healthy and unhealthy Internet use. *Journal of College Student Development*, 38 (6): 655–665.
- Shapira, N.A., Lessig, M.C., Goldsmith, T.D., Szabo, S.T., Lazoritz, M., Gold, M.S., Stein, D.J., (2003). Problematic Internet Use: Proposed Classification and Diagnostic Criteria. *Depression and Anxiety*. 17(4): 207-216.
- Shaw, M. Black, W.D., (2008). Internet Addiction: Definition, Assessment, Epidemiology and Clinical Management. *CNG Drugs*. 22(5): 353-365.
- Simonds, L.M., Elliott, S.A., (2001). OCD patients and Non-Patient Groups Reporting Obsessions and Compulsions: Phenomenology, Help-Seeking, and Access to Treatment. *British Journal of Medical Psychology*, 74: 431-449.
- Spinella, M. (2007) Normative Data and A Short Form of The Barratt Impulsiveness Scale. *Int J Neurosci*, 117: 359-368.
- Suler, J., (1996). Internet Addiction Support Group: is There Truth in Jest. <http://users.rider.edu/~suler/psyber/supportgp.html> Erişim tarihi: 05.01.2016
- Suler, J., (1999). Healthy and Pathological Internet Use. *CyberPsychology and Behavior*, 2: 385-394.
- Swann, A.C., Anderson, J.C., Dougherty, D.M., et.al. (2001) Measurement of Interepisode Impulsivity in Bipolar Disorder. *Psychiatry Res*, 101: 195-197.
- Sırakaya, M. ve Seferoğlu, S.S., (2013) Öğretmen Adaylarının Problemlı İnternet Kullanımlarının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1): 356-368.

Şahin, M., (2011). İlköğretim Okulu Öğrencilerindeki İnternet Bağımlılığı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şaşmaz, T., Öner, S., Kurt, A.Ö., Yapıcı, G., Yazıcı, A.E., Buğdaycı, R., Şiş, M., (2013) Prevalence and Risk Factors of Internet Addiction in High School Students. *European Journal of Public Health*. 24:15–20.

Şenormancı, Ö., Şenormancı, G., Güçlü, O., et. al. (2013) Attachment and Family Functioning in Patients with Internet Addiction. *Gen Hosp Psychiatry*, 36: 203-207.

Taçyıldız, Ö., (2010). Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir

Tamam, L., Güleç, H., Karataş, G., (2013) Barratt Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu (BIS-11-KF) Türkçe Uyarlama Çalışması. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 50: 130-134.

Tang, J., Yu, Y., Du, Y., Ma, Y., Zhang, D., Wang, J., (2014) Prevalence of Internet Addiction and Its Association with Stressful Life Events and Psychological Symptoms Among Adolescent Internet Users. *Addictive Behaviors*. 39(3): 744-747.

Türkiye İstatistik Kurumu, 2014 yılı hanehalkı bilişim teknolojileri kullanımı araştırması. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16198> Erişim tarihi: 01.01.2016

Üçkardeş E.A., (2010) Mersin Üniversitesi Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığının Değerlendirilmesi, Uzmanlık Tezi, Mersin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Mersin.

Üneri, Ö.Ş. ve Tanıdır, C., (2011) Bir Grup Lise Öğrencisinde İnternet Bağımlılığı Değerlendirmesi: Kesitsel Bir Çalışma. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*. 24: 265-272.

Verdejo-García, A., Lawrence, A.J., Clark, L., (2008) Impulsivity As A Vulnerability Marker For Substance-Use Disorders: Review of Findings From High-Risk Research, Problem Gamblers And Genetic Association Studies. *Neurosci Biobehav Rev*. 32: 777-810.

Walther, B., Morgenstern, M., Hanewinkel, R., (2012). Co Occurrence of Addictive Behaviours: Personality Factors Related to Substance Use, Gambling and Computer Gaming. *European Addiction Research*, 18:167-174. doi: 10.1159/000335662.

Waxman, S.E., (2009) A Systematic Review of Impulsivity in Eating Disorders. *Eur Eat Disord Rev*, 17: 408-425.

- Whang, L.S., Lee, S., Chang, G., (2003) Internet Over-Users' Psychological Profiles: A Behavior Sampling Analysis on Internet Addiction. *CyberPsychology & Behavior*. 6(2): 143-150.
- Whiteside, S.P., Lynam, D.R., (2001) The Five Factor Model and İmpulsivity: Using A Structural Model of Personality to Understand İmpulsivity. *Pers Individ Dif*. 30: 669-689.
- WHO, (2014) http://www.who.int/substance_abuse/terminology/definition1/en/ Erişim Tarihi: 18/02/2016.
- Yalçın, C., (2003). Sosyolojik Bir Bakış Açısıyla İnternet. Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi. 27(1): 77-90.
- YAZICI, K., YAZICI, A.E., (2010) Dürtüselliğın Nöroanatomik Ve Nörokimyasal Temelleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2: 254-280.
- Yellowlees, P.M., Marks, S., (2007) Problematic Internet Use or Internet Addiction? *Computers in Human Behaviour* 23: 1447-1453.
- Yen, J.Y., Ko, C.H., Yen, C.F., Wu, H.Y., Yang, M.J., (2007). The Comorbid Psychiatric Symptoms of Internet Addiction: Attention Deficit and Hyperactivity Disorder (ADHD), Depression, Social Phobia, and Hostility. *Journal of Adolescent Health*, 41(1), 93-98.
- Yen, C.F., Ko, C.H., Yen, J.Y., Chang, Y.P., Cheng, C.P., (2009). Multi-dimensional discriminative factors for Internet addiction among adolescents regarding gender and age. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 63(3): 357–364.
- Yen, J.Y., Ko, C.H., Yen, C.F., Chen, C.S., Chen, C.C., (2009) The Association Between Harmful Alcohol Use and Internet Addiction Among College Students: Comparison of Personality. *Psychiatry Clin Neurosci*. 63(2): 218-224.
- Young, K.S., (1996). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder, *CyberPsychology&Behavior*, 1(3): 237-244.
- Young, K.S., (1997). What Makes The Internet Addictive: Potential Explanations for Pathological İnternet Use. 100. Annual Conference of The American Pathological Association, Chicago (15 August, 1997).
- Young, K.S., (1998). Internet addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder. *Cyber Psychology, Behavior and Social Networking*, 1: 237–244. doi: 10.1089/cpb.1998.1.237
- Young, K.S., (1999). Internet Addiction: Symptoms, Evaluation and Treatment. Makale 05.02.2016 tarihinde <http://netaddiction.com/articles/symptoms.pdf> adresinden indirildi

- Young K.S., (2004) Internet Addiction A New Clinical Phenomenon and Its Consequences. *Am Behav Sci.* 48: 402-415.
- Young, K.S., (2007). Cognitive Behavior Therapy With Internet Addicts: Treatment Outcomes and Implications. *Cyberpsychology & Behavior*. 10(5).
- Young, K.S., Yue, X.D., Ying, L., (2011). Prevalence Estimates and Etiologic Models of Internet Addiction, *Internet Addiction: Handbook and Guide to Evaluation and Treatment*, Ed.:K.S. Young, C.N. Abreu, Wiley&Sons, New Jersey, 3-18.
- Young, K.S., (2004). Internet addiction: A new clinical phenomenon and its consequences. *American Behavioral Scientist*, 48: 402-415. Doi: 10.1177/0002764204270278
- Young, K.S. (2005). Surfing Not Studying: Dealing With Internet Addiction On Campus. Makale 02. 02. 2016 tarihinde http://netaddiction.com/articles/surfing_not_studying.pdf
- Yılmaz, D., (2010). Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalına Başvuran Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar Oyunu ve İnternet Kullanımı İle Utangaçlık ve Sosyal Fobi İlişkisinin İncelenmesi, Uzmanlık Tezi, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bursa.
- Yılmaz, E., Şahin, Y.L., Haseski, H.İ. Erol, O. (2014) Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Balıkesir İli Örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. 4(1): 133-144.
- Zhang, Y., Mei, S., Li, L., Chai, J., Li, J., Du, H., (2015) The Relationship Between Impulsivity and Internet Addiction in Chinese College Students: A Moderated Mediation Analysis of Meaning in Life and Self-Esteem. *PLoS ONE* 10(7): e0131597. doi:10.1371/journal.pone.0131597
- Zhou, Z., Zhu, H. Li, C., Wang, J. (2014) Internet addictive individuals share impulsivity and executive dysfunction with alcohol-dependent patients. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*. 8: 1-8.
- Zuckerman, M., Kuhlman, D., Joireman, J., Teta, P., Kraft, M., (1993). A Comparison of The Three Structural Models for The Personality: The Big Three, The Big Five and The Alternative Five. *J Pers Soc Psychol*, 65: 747-768.

EKLER

Ek-1: Kişisel Bilgi Formu

Ek-2: İnternet Bağımlılığı Ölçeği

Ek-3: Maudsley Obsesif-Kompulsif Ölçeği

Ek-4: Barratt Dürtüsellik Ölçeği

Ek-5: Anket Onay Formu

EK-1

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Yaşınız: _____

Cinsiyetiniz:

- Kadın
 Erkek

Üniversitede kaçınıcı yılınız?: _____

Nerede kalıyorsunuz?:

- Ailemin yanında
 Yurtta
 Arkadaşımın evde
 Tek başıma evde

Sigara kullanıyor musunuz?:

- Evet
 Hayır

Cevabınız evetse;

Bir günde ne kadar içiyorsunuz?: _____

Gün içinde ne sıklıkta içiyorsunuz? _____

Alkol kullanıyor musunuz?:

- Evet
 Hayır

Cevabınız evetse;

Alkol kullanım sıklığınız nedir? _____

Alkol kullanım miktarınız nedir? _____

Madde kullanıyor musunuz?:

- Evet
 Hayır

Cevabınız evetse;

Kullandığımız maddenin cinsi nedir? _____

Kullandığımız madde miktarı nedir? _____

Kullandığımız madde kullanım sıklığınız nedir? _____

Daha önce psikiyatrik bir başvurunuz oldu mu?

- Evet
 Hayır

Cevabınız evetse olası tanınız nedir?: _____

Ailenizde psikiyatrik rahatsızlığı olan biri var mı?

- Evet
 Hayır

Cevabınız evetse psikiyatrik tanısı nedir?: _____

Aile durumunuz

- Anne-baba hayatta ve birlikte
- Anne-baba hayatta ve ayrı
- Anne ve baba öldü
- Anne öldü baba hayatta
- Baba öldü anne hayatta

Anne ve/veya babanız öldüyse, öldüğünde kaç yaşındaydınız?: _____

Kaç kardeşiniz var?: _____

Siz kaçınıcı çocuksunuz?: _____

Ailede madde kullanım ya da alkol kullanım sorunu olan var mı?

- Evet
- Hayır

Cevabınız evetse o kişi kim?: _____

Sizi kim büyüttü?

- Anne ve babanız birlikte
- Akrabanız (anneanne, babaanne, dede, ... vb. gibi)
- Anneniz
- Babanız
- Diğer _____

Çocukluğunuzda evde ya da okulda hiç başınızı derde sokan davranışlarınız (yalan söyleme, yangın çıkarma, hayvanlara eziyet, hırsızlık, ... vb. gibi) oldu mu?

- Evet
- Hayır

Cevabınız evetse bu davranışı belirtiniz: _____

Çocukluğunuzda herhangi bir psikiyatrik sorunuz (tırnak yeme, saç yolma, gece korkuları, huzursuzluk, kabus, ... vb. gibi) oldu mu?

- Evet
- Hayır

Cevabınız evetse belirtiniz: _____

EK-2**İNTERNET BAĞIMLILIK ÖLÇEĞİ**

	Asla	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1. İnternet kullanımını yarıda kesmem gereken durumlarda kendimi sınırlı buluyorum, ancak internete geri döndüğümde kendimi rahatlamış hissederim.					
2. İnterneti kullanmadığımda kendimi kullandığım kadar iyi hissetmiyorum.					
3. İnternet ortamında, planladığımdan daha uzun süre kalırım.					
4. Bazen internet kullanımına ayırmış olduğum zamanı “gizlemeye” çalışırım.					
5. İnternete daha fazla takılmam için özel bir eğlence etkinliğinden vazgeçerim.					
6. İnternet kullanımından kaynaklı çalışmalarım sekteye uğramaktadır.					
7. Kendi kendime “internette biraz daha kalayım” diye söylerim.					
8. İnternet kullanımından dolayı uykumun kaçtığı olur.					
9. İnternete ayırmış olduğum zamandan kaynaklı arkadaşlarımı çok sık görmem.					
10. İnternetsiz bir hayatın sıkıcı ve boş olacağını hissederim.					
11. Önemli ve yapılması gereken şeyleri, internetten dolayı ihmal ederim.					
12. Her defasında aynı zevki almak için daha fazla					

internet kullanmaya gereksinim duyarım.					
13. İnterneti uzun zaman kullanmadığım durumlarda kendimi daha sınırlı hissedirim.					
14. İnterneti kullandığım an kendimi mutlu hissedirim.					
15. İnternete çok zaman ayırmış olmamdan kaynaklı sınıfa/işime geç kaldığım olur.					
16. İnternet hayatımı olumsuz yönde etkilemektedir.					
17. İnternete kullanırken bağlandığımda, kendimi uzun bir zaman kalmış gibi hissedirim.					
18. İnternete daha az zaman ayırmayı denedim ama bunu başaramadım.					
19. Gece geç vakitlere kadar internete takıldığım zamanlarda, geç uyur geç kalkarım.					
20. İnternette iken kendimi yapmayı planladığım şeylerden daha fazlasını yapmış olarak buluyorum. (örneğin; sadece e-postalarımı kontrol edeyim derken, bir de bakmışım ki sohbet (chat) odalarındayım).					
21. İnterneti gerçek dünyadan bir kaçış yolu olarak kullanırım.					
22. İnternete tekrar gireceğim zamanı ipe çekerim.					
23. İnternet kullanmaktan çok heyecan duyar ya da çok zevk alırım.					
24. İnternete “ alışmış ” olduğumdan daha az zaman ayırmam halinde oldukça üzülürüm.					
25. İnterneti aşırı kullanmaktan dolayı kendimi “sınırlandırmakta” başarısız olurum.					

26. İnterneti kullandığım günden itibaren şu ifadeyi söylemişimdir: “İnternet kullanımına ayırdığım zamanı artırmama rağmen doyuma ulaşmamışım.”					
27. İnternet ortamında planlamış olduğumdan daha fazla bilgiye ulaşmış olarak kendimi bulurum.					
28. İnternet kullanmayı terk etme ya da kontrol altına alma hususunda kendimi çok istekli hissedirim.					
29. Kendimi yalnız hissettiğim durumlarda, internette chat(sohbet) yaparım.					
30. İnternete çok zaman ayırdığımda, kaybettiğim bu zamanı telafi etmek zorunda kalırım.					

EK-3

BARRATT DÜRTÜSELLİK ÖLÇEĞİ

Açıklamalar: İnsanlar farklı durumlarda gösterdiği düşünce ve davranışları ile birbirlerinden ayrılırlar. Bu test bazı durumlarda nasıl düşündüğünüzü ve davrandığınızı ölçen bir testtir. Lütfen her cümleyi okuyunuz ve bu sayfanın sağındaki, size en uygun daire içine X koyunuz. Cevaplamak için çok zaman ayırmayınız. Hızlı ve dürüstçe cevap veriniz.

	Nadiren/ Hiçbir zaman	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1.İşlerimi dikkatle planlarım				
2.Düşünmeden iş yaparım				
3.Hızla karar veririm				
4.Hiç bir şeyi dert etmem				
5.Dikkat etmem				
6.Uçuşan düşüncelerim var				
7.Seyahatlerimi çok önceden planlarım				
8.Kendimi kontrol edebilirim.				
9.Kolaycakonsantreolurum				
10.Düzenli para biriktirim				
11.Derslerde veya oyunlarda yerimde duramam				
12.Dikkatli düşünen birisiyim)				
13.İş güvenliğine dikkat ederim				
14.Düşünmeden bir şeyler söylerim				
15.Karmaşık problemler üzerine düşünmeyi severim				
16.Sık sık iş değiştiririm				
17.Düşünmeden hareket ederim				
18.Zor problemler çözmem gerektiğinde kolayca sıkılırım				
19.Aklıma estiği gibi hareket ederim				
20.Düşünerek hareket ederim				
21.Sıklıkla evimi değiştiririm				
22.Düşünmeden alışveriş yaparım				
23.Aynı anda sadecebirtekşey düşünebilirim				
24.Hobilerimi değiştiririm				
25.Kazandığımdan daha fazla harcarım				

26.Düşünürken sıklıkla zihnimde konuyla İlgisiz düşünceler oluşur				
27.Şu an ile gelecekte daha fazla ilgilenirim				
28.Derslerde veya sinemada rahat oturamam				
29.Yap-boz/puzzleçözmeyi severim				
30.Geleceğini düşünen birisiyim				

EK-4**Maudsley Obsesif Kompulsif Ölçeği**

	Hayır	Evet
1. Bir hastalık bulaşır korkusu ile herkesin kullandığı telefonları kullanmaktan kaçınırım.		
2. Çoğunlukla hoş gitmeyen şeyler düşünür, onları zihnimden uzaklaştırmakta güçlük çekerim.		
3. Dürüstlüğe herkesten çok önem veririm.		
4. İşleri zamanında bitiremediğim için çoğu kez geç kalırım.		
5. Bir hayvana dokununca hastalık bulaşır diye kaygılanırım.		
6. Normalden fazla bir şekilde, doğalgazı, su musluklarını ve kapıları bir kaç kez kontrol ederim.		
7. Değişmez kurallarım vardır.		
8. Aklıma gelen hoş olmayan düşünceler hemen her gün beni rahatsız eder.		
9. Kaza ile birisiyle çarpışırsam rahatsız olurum.		
10. Her gün yaptığım basit günlük işlerden bile emin olamam.		
11. Çocukken annem de babam da beni fazla zorlardı.		
12. Bazı şeyleri tekrar tekrar yaptığım için işimden geri kaldığım olur.		
13. Çok fazla sabun kullanırım.		
14. Bana göre bazı sayılar son derece uğursuzdur.		
15. Mektupları, e-mailleri postalamadan önce onları tekrar tekrar kontrol ederim.		
16. Sabahları giyinmek için uzun zaman harcarım.		

17. Temizliğe aşırı düşkünüm.		
18. Ayrıntılara gereğinden fazla dikkat ederim.		
19. Pis tuvaletlere giremem.		
20. Önemli sorunlarımdan biri bazı şeyleri tekrar tekrar kontrol etmemdir.		
21. Mikrop kapmaktan ve hastalanmaktan korkar ve kaygılanırım.		
22. Bazı şeyleri birden fazla kez kontrol ederim.		
23. Günlük işlerimi belirli bir programa göre yaparım.		
24. Paraya dokunduktan sonra ellerimi kirli hissederim.		
25. Alıştığım bir işi yaparken bilekaçkereyaptığımı sayarım.		
26. Sabahları elimi yüzümü yıkamak çok zamanımı alır.		
27. Çok miktarda mikrop öldürücü ilaç kullanırım.		
28. Her gün bazı şeyleri tekrar tekrar kontrol etmek bana zaman kaybettirir.		
29. Geceleri giyeceklerimikaylayıpasmak uzun zamanımı alır.		
30. Dikkatle yaptığım bir işin bile tam doğru olup olmadığına emin olamam.		
31. Kendimi toparlayamadığım için günler, haftalar hatta aylarca hiçbir şeye el sürmediğim olur.		
32. En büyük mücadelelerimi kendimle yaparım.		
33. Çoğu zaman büyük bir hata ya da kötülük yaptığım duygusuna kapılırım.		
34. Çoğunlukla kendime bir şeyleri dert edinirim.		
35. Önemsiz ufak şeylerde bile karar verip işe girişmeden önce durup düşünürüm.		

36. Reklamlardaki ampuller gibi önemsiz şeyleri sayma alışkanlığım vardır.		
37. Bazen önemsiz düşünceler aklıma takılır ve beni günlerce rahatsız eder.		

EK-5

Evrak Tarih ve Sayısı: 20/08/2015-3078	
	T.C. ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
	REKTÖRLÜK
Sayı :60560713/044/ Konu :Anket Uygunluğu	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE	
İlgi :14.08.2015 tarihli, 3009 sayılı yazınız.	
<p>Enstitünüz Klinik Psikoloji yüksek lisans programı öğrencisi Nagihan Osmanoğlu'nun "İnternet Bağımlılığı Olan Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Dürtüsellik ve Obsesif Belirtilerinin İncelenmesi" adlı tez çalışması kapsamında Üniversitemiz öğrencilerine uygulamak istediği anket ve ölççekler uygun görülmüştür.</p> <p>Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.</p>	
<p>e-İmzalıdır Prof.Dr. K.Nevzat TARHAN Rektör</p>	
<hr/>	
<small>Altınbaşa Mah. Haluk Türksoy Sk.No:14 PK:34662 Üsküdar/İstanbul Tel: 02164002222 E-Posta: info@uskudar.edu.tr</small>	<small>Ayrıntılı bilgi için İrtibat: Nerme Uslu Faks: 02164741256 Elektronik site:http://www.uskudar.edu.tr</small>
<p>Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.</p>	

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Eposta: nagihanosmanoglu@hotmail.com

Doğum Tarihi: 06/08/1980

Uyruk: T.C.

Eğitim Bilgileri

Yüksek Lisans: Üsküdar Üniversitesi Klinik Psikoloji 2013-2016

Lisans: İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü 2013-Halen

Lisans: Anadolu Üniversitesi İşletme Bölümü 2005-2011

Ön lisans: 19 Mayıs Üniversitesi Bilgisayar Programcılığı 2000-2002

Lise: Kadıköy İmam Hatip Lisesi Süper Lise 1995-1999

Yabancı Diller

İngilizce: Orta Seviye

İş Deneyimi

Bilgisayar İşletmenliği Öğretmenliği İstanbul Büyükşehir Belediyesi İSMEK (İstanbul Meslek Edindirme Kursu) 2003 - Halen